

ЗАЯВКА по Рамков Договор № 19/17.11.2022 г. (вх. № ПО-16-3474/17.11.2022 г. на „Информационно обслужване“ АД)		☒
ЗАЯВКА (актуализирана)		☐ ¹
Позиция от ПГ-2025 г.:	№ по ред от ПГ	16
Описание на проект съгласно ПГ:	Надграждане на Електронно-информационната система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП	
CPV код	48610000-7	
Рег. номер на писмо от МЕУ за утвърждаване на проекта /становище по проекта	Рег.№ МЕУ-13399/16.09.2025 г. Рег.№ МЕУ-18570/05.12.2025 г.	
Изискване за достъп до класифицирана информация ДА/НЕ	НЕ	
Стойност: (стойността следва да съответства на заложената в План-графика) без ДДС, в т.ч. разбивка на стойността за проекти на части/ с акредитив/ авансово		160 000,00 лв. без ДДС
Начин за плащане: (еднократно, на части, периодично, авансово или др.)		На части: - Първо плащане (за Етапи „Анализ на данните и изискванията“ и „Изготвяне на системен проект“) след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за етапите и фактура на стойност 48 000,00 лв. без ДДС; В случай на невъзможност за изпълнение на дейностите на Етапи „Анализ на данните и изискванията“ и „Изготвяне на системен проект“ до 15.12.2025 г. - авансово плащане през м. декември 2025 г., срещу предоставена от Изпълнителя гаранция, обезпечаваща 100% стойността на авансовото плащане с вкл. ДДС и издадена фактура - Второ плащане (за „Етапи Разработване на софтуерното решение“ и „Тестване“) след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за етапите и фактура на стойност 80 000,00 лв. без ДДС. Към ППП се прилага и подписания протокол от приемни изпитания с приложени резултати от тестовите сценарии;

¹ Отбелязва се в случай че заявката е актуализирана

	Трето плащане (за Етапи „Внедряване“ и „Обучение“) след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за етапите и фактура на стойност 32 000,00 лв. без ДДС.
Плащане с акредитив или авансово ДА/НЕ	НЕ
Документи за плащане с акредитив или авансово	Не е приложимо
Срок на изпълнение: (от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата)	За етапи „Анализ на данните и изискванията“, „Изготвяне на системен проект“, „Разработване на софтуерното решение“, „Тестване“, „Внедряване“ и „Обучение“ са със срок на изпълнение 8 месеца след подписване на заявката.
Гаранционен срок: (от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата)	Гаранционен срок - 12 месеца след внедряване в експлоатация на надградените и нови функционалности на системата
Отчитане: (периодично – посочва се период, еднократно, срок за отчитане, отчетни документи)	На части: - с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за етапи „Анализ на данните и изискванията“ и „Изготвяне на системен проект“; - с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за етапи „Разработване на софтуерното решение“ и „Тестване“. Към ППП се прилага и подписания протокол от приемни изпитания с приложени резултати от тестовите сценарии; - с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности за Етапи „Внедряване“ и „Обучение“
Приложения: (напр: технически параметри, образци на отчетни документи)	Техническа спецификация за надграждане на Електронно-информационната система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП
Настоящата заявка да се изпълни при условията на приложените Технически параметри.	
ЗАЯВКАТА е ИЗГОТВЕНА ОТ:	
Ръководител на проект по заявката от страна на БЕНЕФИЦИЕРА (напр: представител на дирекцията – Заявител):	П

ЗАЯВКАТА е ОДОБРЕНА ОТ:	
Координатор на договора от страна на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:	<i>Подпис:</i>
Ръководител на договора от страна на БЕНЕФИЦИЕРА:	<i>Подпис:</i>

ЗАЯВКАТА е ПРИЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ИЗПЪЛНИТЕЛЯ:		
Ръководител на проект по заявката		<i>Подпис:</i>
Ръководител по изпълнението на Договора от „Информационно обслужване“ АД		<i>Подпис:</i>

Заличаванията в документите са на основание чл. 4 от Общия регламент относно защитата на данните - Регламент (ЕС) 2016/679

**Агенция за публичните предприятия и контрол
(АППК)**

**Техническа спецификация
по проект „Надграждане на Електронно –
информационна система за публичните предприятия
съгласно чл. 21 от ППЗПП“**

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ	6
1. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ.....	9
Използвани акроними.....	9
Технологични дефиниции.....	9
Дефиниции за нива на електронизация на услугите	12
2. ВЪВЕДЕНИЕ	12
2.1. Цел на документа.....	12
2.2. За Бенефициера – функции и структура.....	13
2.3. За проекта	14
2.4. Нормативна рамка.....	14
3. Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта	15
3.1. Цели на проекта	15
3.2. Обхват на проекта.....	15
3.3. Целеви групи.....	16
3.4. Очаквани резултати	16
3.5. Период на изпълнение.....	16
4. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ	16
5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	18
5.1. Общи изисквания към изпълнението на проекта.....	18
5.2. Общи организационни принципи.....	18
5.3. Управление на проекта.....	19
5.4. Управление на риска	19
6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА	20
6.1 Анализ на данните и изискванията	20
6.1.1. Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при разработка, надграждане или внедряване на информационна система.....	21
6.1.2 Неприложимо Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя	22
6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила.....	25
6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги	25
6.2 Изготвяне на системен проект.....	26
6.3 Разработване на софтуерното решение	26

6.4 Тестване.....	26
6.5 Внедряване	26
6.6 Обучение.....	26
6.7 Гаранционна поддръжка	27
6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка	27
6.7.2 Управление на инциденти (<i>incident management</i>)	27
6.7.3 Минимални изисквания към параметрите на качеството за инциденти	28
Параметри при отстраняване на инцидент	29
7. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ.....	30
7.1. Функционални изисквания към информационната система	30
7.1.1. <i>Интеграция с външни информационни системи</i>	30
7.1.2. <i>Използване на интеграционния слой на електронното управление</i>	32
7.1.3. <i>Технически изисквания към интерфейсите</i>	34
7.1.4. <i>Електронна идентификация на потребителите</i>	35
7.1.5. <i>Отворени данни</i>	37
7.1.6. <i>Формиране на изгледи</i>	39
7.1.7. <i>Администриране на Системата</i>	39
7.2. Нефункционални изисквания към информационната система	39
7.2.1. <i>Авторски права и изходен код</i>	39
7.2.2 <i>Системна и приложна архитектура</i>	41
7.2.3 <i>Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки</i>	45
7.2.4 <i>Изграждане и поддръжка на множество среди</i>	47
7.2.5 <i>Процес на разработка, тестване и разгръщане</i>	48
7.2.6 <i>Бързодействие и мащабируемост</i>	49
7.2.7 <i>Информационна сигурност и интегритет на данните</i>	54
7.2.8 <i>Използваемост</i>	58
7.2.9 <i>Системен журнал</i>	69
7.2.10 <i>Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях</i>	70
7.2.11 <i>Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМИС</i>	73
8. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА.....	76
8.1. Дейност „Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗППП“	76
8.1.1. <i>Описание на дейността</i>	76
8.1.2. <i>Изисквания към изпълнение на дейността</i>	77
8.1.3. <i>Очаквани резултати</i>	77
9. ДОКУМЕНТАЦИЯ.....	77

9.1.	Изисквания към документацията	77
9.2.	Прозрачност и отчетност	78
9.3.	Системен проект	78
9.4.	Техническа документация.....	78
9.5.	Протоколи.....	78
10.	РЕЗУЛТАТИ	78

1. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ

Използвани акроними

Акроним	Описание
АИС	Автоматизирана информационна система
АППК	Агенция за публични предприятия и контрол
АМС	Администрация на Министерския съвет
АО	Административен орган
АОП	Агенция по обществени поръчки
АПК	Административнопроцесуален кодекс
ТРРЮЛНЦ	Търговски регистър и Регистър на юридическите лица с нестопанска цел
МЕУ	Министерство на електронното управление
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ИТ	Информационни технологии
КАО	Комплексно административно обслужване
ТР	Търговски регистър
ДХЧО	Държавен хибриден частен облак
ЦАИС	Централизирана автоматизирана информационна система
SDK	Software development kit
API	Application programming interface/Приложно програмен интерфейс
ЕИСПП	Единната информационна система за противодействие на престъпността
ППЗПП	Правилник за прилагане на Закона за публичните предприятия

Технологични дефиниции

Термин	Описание
Виртуална комуникационна инфраструктура	Инфраструктура, която на база съществуваща физическа свързаност, предоставена от МЕУ, предоставя възможност за изграждане на отделни и защитени виртуални мрежи за всяка една от структурите в сектора, при гарантиране на сигурен и защитен обмен на информация в тях.

Държавен хибриден частен облак	Централизирана на ниво държава информационна инфраструктура (сървъри, средства за съхранение на информация, комуникационно оборудване, съпътстващо оборудване, разпределени в няколко локации, в помещения отговарящи на критериите за изграждане на защитени центрове за данни), която предоставя физически и виртуални ресурси за ползване и администриране от секторите и структурите, които имат достъп до тях, в зависимост от нуждите им, при гарантиране на високо ниво на сигурност, надеждност, изолация на отделните ползватели и невъзможност от намеса в работоспособността на информационните им системи или неоторизиран достъп до информационните им ресурси. Изолацията на ресурсите и мрежите на отделните секторни ползватели (е-Общини, е-Правосъдие, е-Здравеопазване, е-Полиция) се гарантира с подходящи мерки на логическо ниво (формиране на отделни клъстери, виртуални информационни центрове и мрежи) и на физическо ниво (клетки и шкафови с контрол на достъпа).
Софтуер с отворен код	Компютърна програма, която се разпространява при условия, които осигуряват безплатен достъп до програмния код и позволяват: Използването на програмата и производните на нея компютърни програми, без ограничения в целта; Промени в програмния код и адаптирането на компютърната програма за нуждите на нейните ползватели; Разпространението на производните компютърни програми при същите условия. Списък на стандартни лицензионни споразумения, които предоставят тези възможности, който може да бъде намерен в подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронно управление или на: http://opensource.org/licenses.
Машинночетим формат	Формат на данни, който е структуриран по начин, по който, без да се преобразува в друг формат позволява софтуерни приложения да идентифицират, разпознават и извличат специфични данни, включително отделни факти и тяхната вътрешна структура.
Отворен формат	Означава формат на данни, който не налага употребата на специфична платформа или специфичен софтуер за повторната употреба на съдържанието и е предоставен на обществеността без ограничения, които биха възпрепятствали повторното използване на информация.
Метаданни	Данни, описващи структурата на информацията, предмет на повторно използване.
Официален отворен стандарт	Стандарт, който е установен в писмена форма и описва спецификациите за изискванията как да се осигури софтуерна оперативна съвместимост.

Система за контрол на версиите	Технология, с която се създава специално място, наречено “хранилище”, където е възможно да се следят и описват промените по дадено съдържание (текст, програмен код, двоични файлове). Една система за контрол на версиите трябва да може: • Да съхранява пълна история - кой, какво и кога е променил по съдържанието в хранилището, както и защо се прави промяната; • Да позволява преглеждане разликите между всеки две съхранени версии в хранилището; • Да позволява при необходимост съдържанието в хранилището да може да се върне към предишна съхранена версия; • Да позволява наличието на множество копия на хранилището и синхронизация между тях. Цялата информация, налична в системата за контрол на версиите за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на съдържанието, трябва да може да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.
Първичен регистър	Регистър, който се поддържа от първичен администратор на данни - административен орган, който по силата на закон събира или създава данни за субекти (граждани или организации) или за обекти (движими и недвижими) за първи път и изменя или заличава тези данни. Например Търговският регистър е първичен регистър за юридическите лица със стопанска цел, Имотният регистър е първичен регистър за недвижима собственост.
Наличност на Системата в проценти	Процентът на договорените часове, за които компонент или услуга е достъпна за определен период от време.
Работни дни	От Понеделник до Петък без националните и официални празници.
Работни часове (Работно време)	09:00-17:30 всеки работен ден
Инцидент	Инцидент е всяко намаляване на качеството или недостъпност на предоставяна услуга и/или непланираното ѝ прекъсване, както и неизправност на елемент от инфраструктурната конфигурация
Продължително прекъсване	Прекъсване на услугата за повече от четири (4) работни часа
Планирана недостъпност	Планирано прекъсване на една или повече услуги.
Нестъпност	Неспособността на услуга или част от услуга да осигури нормалното обслужване
Непланирана недостъпност	Неочаквано прекъсване на една или повече услуги или значителна деградация на качеството на предлаганата услуга.

Проблем	Проблем е съвкупност от повтарящи се идентични събития или инциденти, които водят до периодично влошаване на дадена услуга, липсата ѝ или неточност в дадена процедура или функционално звено
----------------	---

Дефиниции за нива на електронизация на услугите

Термин	Описание
Ниво 1	Информация - предоставяне на информация за административни услуги по електронен път, включително за начини и места за заявяване на услугите, срокове и такси.
Ниво 2	Едностранина комуникация - информация съгласно дефиницията за Ниво 1 и осигурен публичен онлайн достъп до шаблони на електронни формуляри.
Ниво 3	Двустранна комуникация - заявяване на услуги изцяло по електронен път, включително електронно подаване на данни и документи, електронна обработка на формуляри и електронна идентификация на потребителите, освен ако със закон се допуска предоставяне на електронна административна услуга без идентификация;.
Ниво 4	Извършване на услуги от ниво 3, за които е осигурена възможност за електронно връчване и електронно плащане, ако за получаването на електронна административна услуга се дължат такси.

2. ВЪВЕДЕНИЕ

2.1. Цел на документа

Целта на настоящия документ е да опише софтуерните изисквания към изпълнението на проект: „Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП“.

Настоящият документ се базира на действащата нормативна уредба към момента на стартиране на изпълнението на проекта.

В настоящата техническа спецификация са описани и изискванията към проектната организация, документацията и отчетността.

Съдържанието на настоящата техническа спецификация е задължително за прилагане от всички лица по чл.1, ал.1 и ал. 2 от ЗЕУ, публичните и секторните и по Закона за обществените поръчки, които са публични предприятия по смисъла на Закона за публичните предприятия като в същото може да бъде добавян текст, в зависимост от специфичните нужди на разработваната информационна система, но не може да бъде изтривано настоящото съдържание.

2.2. За Бенефициера – функции и структура

Агенцията за публичните предприятия и контрол (АППК) е администрация към Министерския съвет на бюджетна издръжка.

С приемането на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия през 1992 година се създава Агенция за приватизация като държавен орган към Министерския съвет за организиране и контрол на приватизацията на държавните предприятия и за осъществяване на приватизационния процес.

С приемането на Закона за приватизация и следприватизационен контрол през 2002 година Агенция за приватизация се разделя на две самостоятелни структури: Агенция за приватизация и Агенция за следприватизационен контрол.

С измененията на Закона за приватизация и следприватизационен контрол, в сила от 05.03.2010 г., се сливат двете агенции и се създава нова структура - Агенция за приватизация и следприватизационен контрол.

Агенция за публичните предприятия и контрол е правопреемник на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол. Със Закона за публичните предприятия, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., АПСК е преименувана на АППК и са ѝ възложени функции на звено, което осъществява координацията на държавната политика по отношение на публичните предприятия, наблюдава и докладва на Министерския съвет за нейното изпълнение.

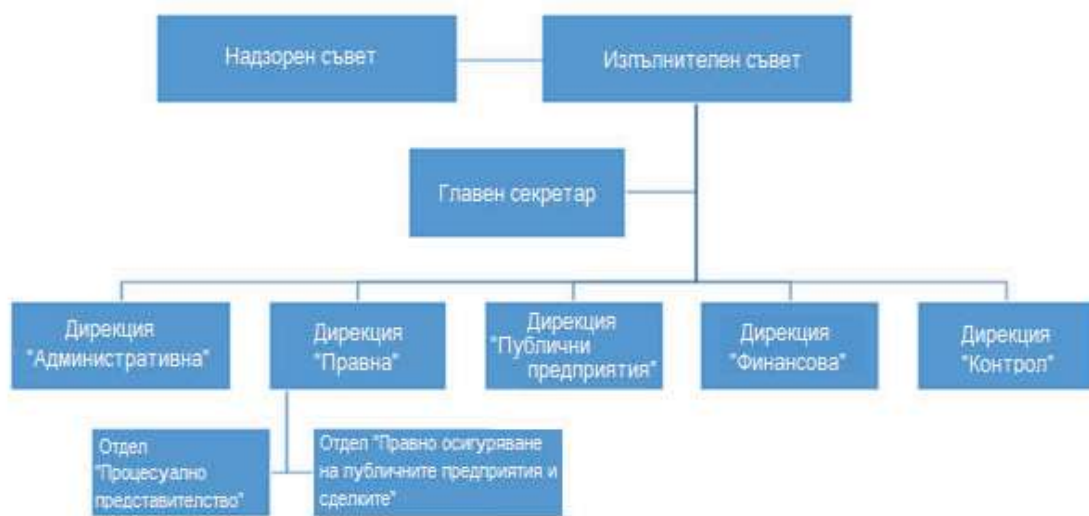
Агенцията за публичните предприятия и контрол организира и осъществява процеса на приватизация в случаите, предвидени в Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК), и осъществява следприватизационен контрол по договори за приватизация, сключени от оправомощени държавни органи.

Агенцията за публичните предприятия и контрол осъществява независим външен контрол по Закона за концесиите върху определени концесионни договори, както и извършва извънредни проверки на определени концесионни договори, при възлагане от Координационния съвет по концесиите.

Агенцията за публичните предприятия и контрол изпълнява функциите на звено, което осъществява координацията на държавната политика по отношение на публичните предприятия съгласно закона за публичните предприятия и има следните основни функции:

- разработване на Политиката за участието на държавата в публичните предприятия;
- мониторинг на изпълнението на Политиката за участието на държавата в публичните предприятия и нейната актуализация;
- подпомагане на отрасловите министри при определяне на общите стратегически цели на предприятията и ключовите показатели за изпълнение на финансови и нефинансови цели в бизнес програмите на предприятията;
- мониторинг на дейността на публичните предприятия и изготвянето на обобщен доклад за предходната година;
- публикуване на актуална информация и отчети за дейността на публичните предприятия, включително финансова и нефинансова информация за предприятията;
- извършване на мониторинг на процедурите на подбор, номиниране и назначаване на членове на органи за управление и контрол в съответствие с разработена за целта методика;
- извършване оценка на изпълнението на одобрените бизнес програми на публичните предприятия и изготвяне на предложения за подобряване на тяхното управление.

Структурата на Агенцията за публичните предприятия и контрол е представена във Фигура 1:

Фигура 1. Структура на Агенция за публични предприятия и контрол

2.3. За проекта

Проектът е насочен към надграждане на електронно-информационна система за публичните предприятия, поддържана от АППК в изпълнение на чл. 21 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

2.4. Нормативна рамка

Проектът се осъществява в съответствие с изискванията, регламентирани със следните нормативни актове и стратегически документи:

- *Закон за електронното управление (ЗЕУ);*
- *Закон за киберсигурност (ЗК);*
- *Закон за електронната идентификация (ЗЕИ);*
- *Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистри и електронни административни услуги (НОИИСРЕАУ);*
- *Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС);*
- *Актуализирана стратегия за електронното управление;*
- *Архитектура на електронното управление*
- *Закон за публични предприятия;*
- *Правилник за прилагане на Закона за публичните предприятия;*
- *раздел III от Глава седма на Закона за счетоводството;*
- *Търговски закон;*
- *чл. 61, ал. 3, т. 4 от ППЗПП*

- *Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор.*

3. Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта

3.1. Цели на проекта

Целите на проекта „Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП“ са:

- Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия – АППК поддържа Електронно-информационна система на публичните предприятия, публично достъпна чрез интернет страницата на Агенцията. В Електронно-информационна система, органите за управление и контрол на публичните предприятия оповестяват финансовата и нефинансовата информация по чл. 29 от ЗПП за дейността на предприятията в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, описана подробно в чл. 61 от ППЗПП;

- Прозрачност и оповестяване на дейността на публичните предприятия - Оповестяването на постигнатите резултати и ефективността на публичните предприятия е част от процеса по идентифициране на приноса им при постигането на общите цели на Политиката за участие на държавата в публичните предприятия, одобрена с Решение № 776 от 12 октомври 2022 г. на Министерския съвет на Република България, и очакванията на държавата за публичните предприятия. Целта на надграждането е потребителите на информационната система да получат по-лесен достъп до интересуващата ги информация - чрез филтриране, пренареждане и агрегиране на данните. Резултатът ще бъде предоставен чрез нов начин, в това число: регрупиране на информацията и графична визуализация на екран. С надграждането Електронно – информационна система за публичните предприятия ще бъде приведена в съответствие със стандартите за публичност, прозрачност и равен достъп до информация, заложи в Насоките на ОИСР за корпоративно управление на държавните предприятия;

- Системата следва да бъде надградена в съответствие с действащата нормативна уредба – С изменение и допълнение на Закона за счетоводството е хармонизирано българското счетоводно законодателство с европейското счетоводно законодателство, като е включено отчитане на устойчивостта. С раздел III от Глава седма на Закона за счетоводството подробно е регламентирано съдържанието на отчета за устойчивостта. С изменението отпада необходимостта от изготвяне и оповестяване на нефинансова декларация (чл. 61, ал. 3, т. 4 от ППЗПП) и на съответно систематично място в Електронно-информационна система за публичните предприятия ще бъде предвидена възможност за оповестяване на отчет за устойчивост.

3.2. Обхват на проекта

Проект „Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП“ обхваща надграждане на текущи функционалности и подобряване на функционалности, позволяващи подаване на допълнителна информация, подаване на отчети от публичните предприятия с пакет от документи или отделен документ, подаване на бизнес програми, като например

възможност за избор на документ при подаване (възможност за подаване на всички документи едновременно и/или поотделно), проверка на подадени отчети и бизнес програми с цел по целесъобразна и улеснена обработка от служители на АППК, връщане и публикуване на документи и файлове, визуализиране на отделно подадените документи на едно и също място.

3.3. Целеви групи

Целевите групи, към които е насочен проектът, обхващат:

- *АППК*
- *Публични предприятия;*
- *Бизнеса;*
- *Гражданите.*

3.4. Очаквани резултати

Очакваните резултати от изпълнението на настоящия проект са:

- Изготвен и одобрен документ Системен проект;
- Надградена електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия и раздел III от Глава седма на Закона за счетоводството в съответствие с описаните в настоящия документ изисквания и на одобрения Системен проект;
- Надградени процеси в модули във вътрешната част на системата, с цел по целесъобразна и улеснена обработка от служители на АППК;
- Надградени процеси във външната част на системата, свързани с подобряване на регрупирането и представянето на публично достъпната информацията;
- Изготвена от Изпълнителя и предоставена на Бенефициера документация за изпълнените в обхвата на проекта дейности;
- Обучени потребители (служители на АППК);
- Осигурена гаранционна поддръжка.

3.5. Период на изпълнение

Проектът се изпълнява след подписване на заявка, като етапи Анализ на данните и изискванията, Изготвяне на системен проект, разработване на софтуерното решение, тестване, внедряване и обучение са със срок на изпълнение 8 месеца след подписване на заявката.

4. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

Към момента има изградена единна-информационна система на публичните предприятия със следните функционалности:

- Публичен (външна част на системата) за нерегистрирани потребители
 - ✓ Секция Публична информация - В секцията се намират всички подадени отчети – тримесечни и годишни от всяко публично предприятие, включително други изискуеми документи съгласно чл.

61 от ППЗПП (когато е приложимо), както и информация по чл. 21 от ППЗПП;

- ✓ Секция Вход в системата - Чрез секцията се достъпва системата от предварително регистрирани потребители. Регистрацията се осъществява извън системата, чрез подаване на данни към администратор на съответното министерство или към локален администратор на предприятието. След регистрация системата се достъпва чрез квалифициран електронен подпис (КЕП).;
- ✓ Секция Помощ - В секцията е качено ръководство за работа със системата;
- Публичен интерфейс (външна част на системата) за регистрирани потребители
 - ✓ Секция Тримесечни отчети - Секцията съдържа всички подадени тримесечни отчети и дава възможност за подаване на нови тримесечни отчети за съответното тримесечие. Тримесечното отчитане съгласно чл. 61, ал. 2 от ППЗПП включва оповестяване на междинни финансови отчети, съставени съгласно приложимите счетоводни стандарти и междинен анализ на дейността, включващ и анализ на изпълнението на финансовите и нефинансови цели.;
 - ✓ Секция Годишни отчети - Секцията съдържа всички подадени годишни финансови отчети, включително други изискуеми документи съгласно чл. 61 от ППЗПП (когато е приложимо) и дава възможност за подаване на нови годишни отчети за съответната година. Секцията дава възможност за подаване на неокончателни и окончателни годишни финансови отчети, както и консолидирани годишни финансови отчети, като същите не могат да бъдат подадени едновременно, т.е. необходимо е да се направи отделна заявка за подаване за всеки вид отчет.;
 - ✓ Секция Бизнес програми - Секцията съдържа и дава възможност за подаване на бизнес програма, включително и актуализирана, отчет за изпълнението на бизнес програмата, годишна самооценка на органите на управление и контрол на публичното предприятие, както и информация за постигнатите резултати на база годишния финансов отчет.;
 - ✓ Задължения за извършване на обществена услуга - Секцията съдържа информация за възложени задължения за извършване на обществена услуга или за изпълнение на цели на публичната политика от органите, упражняващи правата на държавата съгласно изискванията на чл. 7 от Закона за публичните предприятия, както и дава възможност за подаване на информация на нови задължения.;
 - ✓ Нетна експозиция относими само за публичните предприятия - Секцията съдържа информация за всички подадени нетни експозиции, както и подаване на нови експозиции за съответния период.;
 - ✓ Обобщена информация относно наличие на концентрацията само за министерство - Секцията съдържа информация за всички подадени обобщена информация относно наличие на концентрацията, както и

подаване на нова обобщена информация относно наличие на концентрацията за съответния период.

- Административен интерфейс (вътрешна част) за регистрирани потребители на АППК
 - ✓ Секция Номенклатури – изградена е от подсекции „Новини“, „Организации“, „Комисии“, „Периоди на подаване“, „Журнал на промените“, „Вътрешни потребители“ и „вътрешни потребители. Тази секция се управлява от потребители с роля Администратор.;
 - ✓ Секция „Други“ – изградена е от подсекции „Обобщена информация“ и „Предприятия с БС над 3 млн. лева“.;
 - ✓ Секция Тримесечни отчети - В секция „Тримесечни отчети“ може да бъде извършена справка за всички подадени тримесечни отчети в ЕИСПП. В секцията се извършва и одобрението на новите подадени тримесечни отчети за съответното тримесечие.;
 - ✓ Секция Бизнес програми - В секция „Бизнес програми“ може да бъде извършена справка за всички подадени бизнес програми в ЕИСПП. В секцията се извършва и одобрението/приемането на новите подадени бизнес програми от съответната организация. Проверка и одобрение/приемане на бизнес програми се извършва от потребител на АППК.;
 - ✓ Секция Задължения за извършване на обществена услуга - В секция „Задължения за извършване на обществена услуга“ може да бъде извършена справка за всички подадени задължения за извършване на обществена услуга в ЕИСПП. В секцията се извършва и одобрението/приемането на новите подадени задължения от съответната организация. Проверка и одобрение/приемане на задължения се извършва от потребител на АППК.

5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

5.1. Общи изисквания към изпълнението на проекта

Проектът се изпълнява в рамките на бюджета на АППК. Изпълнителят следва да спазва всички нормативни изисквания по отношение на дейността на АППК и електронното управление в Република България.

5.2. Общи организационни принципи

Задължително изискване е да се спазят утвърдените хоризонтални и вертикални принципи на организация на изпълнението на предмета на проекта, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау, необходими за изпълнение на предмета на проекта, а също така да се гарантира и достатъчно ниво на ангажираност с изпълнението и проблемите на проекта:

- Хоризонталният принцип предполага ангажиране на специалисти от различни звена, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау по предмета на проекта и същевременно екипът да усвои новите разработки на достатъчно ранен етап, така че да е в състояние пълноценно да ги използва и развива и след приключване на проекта;

- Вертикалният принцип включва участие на експерти и представители на различните управленски нива, така че управленският екип да покрива както експертните области, необходими за правилното и качествено изпълнение на проекта, така и управленски и организационни умения и възможности за осъществяване на политиката във връзка с изпълнението на проекта. Чрез участие на ръководители на звената – ползватели на резултата от проекта, ще се гарантира достатъчно ниво на ангажираност на институцията с проблемите на проекта.

5.3. Управление на проекта²

Изпълнителят трябва да приложи методология за управление на проекта, която да съответства на най-добрите световни практики и препоръки (например Project Management Body of Knowledge (PMBOK) Guide, PRINCE2, Agile/ SCRUM/ Kanban, RUP и др. еквивалентни).

Дейностите по управление на проекта трябва да включват като минимум управление на реализацията на всички дейности, посочени в настоящата техническа спецификация, и постигане на очакваните резултати.

Доброто управление на проекта трябва да осигури:

- координиране на усилията на експертите от страна на Изпълнителя и Бенефициера и осигуряване на висока степен на взаимодействие между членовете на проектния екип;
- оптимално използване на ресурсите;
- текущ контрол по изпълнението на проектните дейности;
- разпространяване навреме на необходимата информация до всички участници в проекта;
- идентифициране на промени и осигуряване на техните анализ и координация;
- осигуряване на качеството и полагане на усилия за непрекъснато подобряване на работата за удовлетворяване на изискванията на участниците в проекта.

5.4. Управление на риска

През времето за изпълнение на проекта Изпълнителят трябва да следи рисковете, да оценява тяхното влияние, да анализира ситуацията и да идентифицира (евентуално) нови рискове.

При изготвянето на списъка с рискове, като част от Системния проект, Изпълнителят следва да вземе предвид следните идентифицирани от АППК рискове:

- Промяна в нормативната уредба, водеща до промяна на ключови компоненти на решението – предмет на настоящия проект;
- Недобра комуникация между екипите на Бенефициера и Изпълнителя по време на аналитичните етапи на проекта;
- Ненавременно изпълнение на всяко от задълженията от страна на Изпълнителя;

² Под „проект“ следва да се разбира предметът на настоящата техническа спецификация

- Неправилно и неефективно разпределяне на ресурсите и отговорностите при изпълнението на проекта;
- Забавяне при изпълнение на проектните дейности, опасност от неспазване на срока за изпълнение на проекта;
- Грешки при разработване на функционалностите на системата;
- Недостатъчна яснота по правната рамка и/или променяща се правна рамка по време на изпълнение на проекта;
- Липса на задълбоченост при изследването и описанието на бизнес процесите и данните;
- Неинформиране на АППК за всички потенциални проблеми, които биха могли да възникнат в хода на изпълнение на дейностите;
- Риск за администриране на системата след изтичане на периода на гаранционна поддръжка.

6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

6.1 Анализ на данните и изискванията

Функционален обхват на проекта

- Разработка на нови функционалности на Системата и надграждане на съществуващи;
- *Неприложимо* В процеса на бизнес анализ да бъде изследвана съвместимостта на бизнес процесите на Бенефициера с вече одобрени оптимизирани референтни модели за предоставяне на услуги и нормативни изисквания [на Базисен модел за Комплексно административно обслужване](#) в държавната администрация. При наличие на разработени модели за предоставяне на услуги по „Епизоди от живота“ и „Събития от бизнеса“, които включват услуги, предоставяни от Бенефициера, да бъдат съобразени нуждите от модификации в референтните модели, за да се постигне подобряване на времето и намаляване на административната тежест при комплексно обслужване, спрямо предоставянето на отделните услуги поединично;
- *Неприложимо* В случай, че се касае за административни услуги, те трябва да бъдат разграничени на базата на разлики в бизнес процесите и да не бъдат генерализирани и/или обобщавани на базата на типа на действие (например, ако Системата издава няколко различни вида удостоверения, с които се удостоверяват различни обстоятелства, административните услуги трябва да бъдат регистрирани отделно);
- *Неприложимо* Удостоверителните административни услуги трябва да бъдат регистрирани и като вътрешни административни услуги и да бъде реализирана възможност за предоставянето на тези услуги като вътрешни електронно административни услуги за нуждите на комплексното административно обслужване чрез служебен онлайн интерфейс.

6.1.1. Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при

разработка, надграждане или внедряване на информационна система

Неприложимо Изпълнителят трябва да следва Методологията за усъвършенстване на работните процеси за предоставяне на административни услуги и Наръчника за прилагане на методологията, приета с Решение № 578 на Министерския съвет от 30 септември 2013 г.;

- *Неприложимо* Трябва да бъде предвидена фаза на проучване, по време, на която да се дефинират потребителските нужди, да се проведат предварителни тестове с потребители и да се изработи план, по който да се адресират идентифицираните нужди;

- Необходимо е да бъде направен анализ на текущото състояние на данните, които ще се обработват, по отношение на тяхната изчерпателност, пълнота и качество, да се направи оценка на възможността за въвеждане на данни и обстоятелства в регистри, съгласно изискванията на нормативната уредба. Да се предложи модел на данните, съдържащ описание на основните таблици и схематично представяне на връзките между тях;

- В процеса на анализа трябва да се разгледа възможността обменът на данни да се основава на общи стандарти, т.е. условия за използване, формат на данните, машинна четимост, метаданни, споделени речници/таксономии, честота, детайлност и задължителни атрибути. Задължителното прилагане би гарантирало изпълнението на изискванията за повторни потребители и доставчици на данни.

- Трябва да бъде направен анализ, оценка и описание на работните процеси, заложи в нормативната уредба, да бъде предложена организационна архитектура на базата, на която да бъдат разработени и оптимизирани основните функционалности на Системата.

- *Неприложимо* Трябва да бъдат предвидени периодични продуктови тествания по време на разработката и внедряването на Системата, с извадка (фокус-група) от бъдещите потребители на Системата, чрез които да се изпита и оцени използваемостта на услугите и потребителските интерфейси, както и за да бъдат отстранени затруднения и несъответствия със спецификацията;

- *Неприложимо* Трябва да се спазват нормативните изисквания за еднократно събиране и повторна употреба на данни в държавната администрация (съгласно АПК и ЗЕУ) и в разработените бизнес процеси да не се изискват данни за заявителя и/или за получателя на услугата, които могат да се извлекат автоматично в процеса на електронна идентификация чрез Центъра за електронна идентификация или на база на ЕГН от КЕП. При необходимост Изпълнителят трябва да предложи на Бенефициера адекватни промени в нормативната уредба, които да хармонизират съответните секторни нормативни изисквания с общите разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс, Закона за електронно управление, Закона за електронния документ и електронния подпис и приложимите подзаконови актове, ако действащата нормативна уредба изисква:

- изрично попълване на типов структуриран електронен формуляр, върху който потребителите трябва да се подпишат собственоръчно и/или който да приложат като изискуем документ при заявяването на електронна административна услуга;
- изрично деклариране или обявяване на обстоятелства или данни, които се администратират и/или удостоверяват от други държавни органи и могат да

бъдат получени по служебен път, включително и автоматизирано през съответни интеграционни интерфейси;

- други нормативни изисквания, които водят до неоптимални или ненужно бюрократични процеси, които биха могли да бъдат оптимизирани при заявяване и предоставяне на електронни административни услуги;

6.1.2 Неприложимо Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя

■ *Неприложимо* Предвидените за разработка и внедряване електронни административни услуги трябва да бъдат регистрирани предварително в Регистъра на услугите към Административния регистър (съгласно чл. 61 от Закона за администрацията). Услугите, които ще бъдат надградени, и новоразработените услуги трябва да отговарят на изискванията за електронни услуги с минимално Ниво 4, където е приложимо (т.е. услугата изисква заплащане на такса), или Ниво 3, в случаите, в които за предоставяне на услугата не се изисква заплащане на такса; Дефинициите за нивата на електронизация на административните услуги са регламентирани в Наредбата за административния регистър към Закона за администрацията;

■ *Неприложимо* При разработката на информационна система, чрез която се предоставят ЕАУ, да се предвиди изцяло автоматизираното им предоставяне, като се определи задължителното минимално ниво на електронизация на ЕАУ, съгласно т. 1.3 от техническата спецификация, както и нивото на осигуреност на средствата за електронна идентификация при заявяване на ЕАУ, определено съгласно [Методика за определяне от лицата по чл. 1, ал. 1 и 2 от ЗЕУ на средствата за електронна идентификация, които се използват при заявяване на ЕАУ и тяхното ниво на осигуреност](#), и получаване на резултата от нея.

■ *Неприложимо* При анализа трябва да се има предвид, ако АО предоставя ЕАУ от ниво 4, изискваща такса за плащане, тя е с намалена такса спрямо таксата за присъствено заявяване и предоставяне, ако при прилагането на методиката за определяне на разходоориентиран размер на таксите по чл. 7а на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност се установи различен размер на разходите, съгласно чл.10а, ал 2 от ЗЕУ.

■ *Неприложимо* Трябва да се разработят информативни текстове за всяка услуга, които включват като минимум:

- условия за предоставяне на услугата;
- срокове за предоставяне на услугата;
- такси за заявяване и съответно предоставяне на услугата;
- начини за получаване на услугата;
- резултат от предоставяне на услугата;
- отказ от предоставяне на услугата.

■ *Неприложимо* Информативните текстове за всяка услуга трябва да бъдат достъпни за потребителите още като първа стъпка от заявяването на услуга;

■ *Неприложимо* Тарифирането на услугите трябва да бъде реализирано така, че Системата да съхранява всички версии на тарифите за услуги (от дата до дата) и да прилага съответната тарифа, в зависимост от момента, в който е заявена дадена услуга;

■ *Неприложимо* Трябва да бъде оптимизиран потребителският път от влизане на сайта до заявяване и получаване на услуга и пътят от регистрация на нов потребител до заявяване и получаване на услуга;

■ *Неприложимо* При оптимизацията на потребителския път трябва да се отчита всяко действие от страна на потребителя (натискане на бутон, въвеждане на данни, прочитане на текст и пр.), което може да се спести.

■ *Неприложимо* Съгласно действащата нормативна уредба допустимите заявители на електронни административни услуги могат да бъдат разделени в няколко групи, като процесите по заявяване на ЕАУ и необходимите процеси по установяване на допустимостта на заявлението зависят от множество фактори. Трябва да бъде обърнато специално внимание на спецификите в процесите в зависимост от качеството, в което действа заявителят, за да се постигне максимална оптимизация на процеса, като същевременно се защити сигурността на търговския и гражданския оборот.

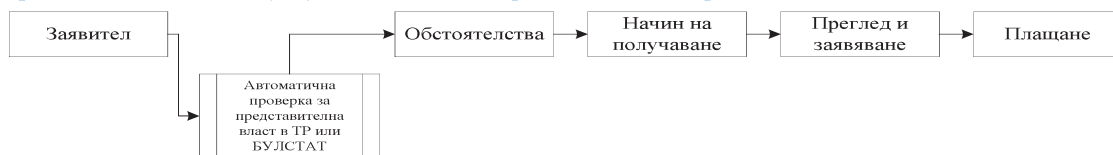
■ *Неприложимо* Предоставянето на ЕАУ от административните органи на гражданите и бизнеса да се извършва през Портала на електронното управление чрез хоризонталната система за е-форми, като се използва Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на ЕАУ.

Неприложимо В приложената диаграма са показани възможни разлики в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ:

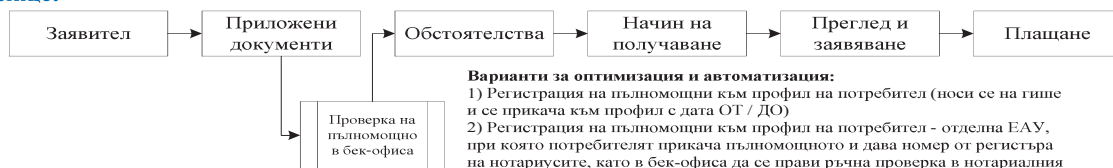
Процес по заявяване „в лично качество“:

Процес по заявяване на услуга като законен представител на юридическо лице:

Процес по заявяване на услуга като пълномощник на физическо или юридическо лице:

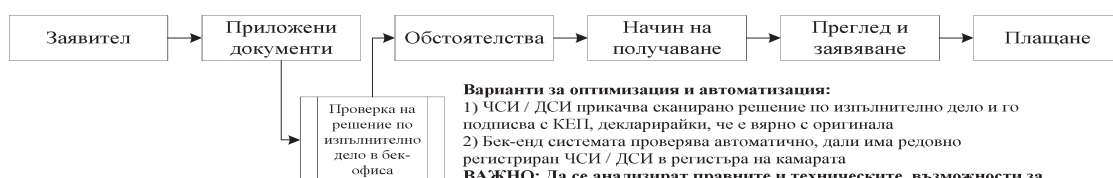

Варианти за оптимизация и автоматизация:

- 1) Регистрация на пълномощни към профил на потребител (носи се на гиге и се прикача към профил с дата ОТ / ДО)
- 2) Регистрация на пълномощни към профил на потребител - отделна ЕАУ, при която потребителят прикача пълномощното и дава номер от регистъра на нотариусите, като в бек-офиса да се прави ръчна проверка в нотариалния регистър на пълномощните „Единство“, преди да се активира

ВАЖНО: Да се анализират правните и техническите възможности за осигуряване на служебен достъп до регистъра на пълномощните, воден от нотариалната камара!

Процес по заявяване на услуга като длъжностно лице:

Варианти за оптимизация и автоматизация:

- 1) ЧСИ / ДСИ прикачва сканирано решение по изпълнително дело и го подписва с КЕП, декларирайки, че е вярно с оригинала
- 2) Бек-енд системата проверява автоматично, дали има редовно регистриран ЧСИ / ДСИ в регистъра на камарата

ВАЖНО: Да се анализират правните и техническите възможности за осигуряване на служебен достъп до регистъра на пълномощните, воден от нотариалната камара!

Неприложимо - В приложената таблица са представени спецификите и разликите в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ, които трябва да бъдат отразени при реализацията на Системата:

Вид заявител	Особености	Специфични процеси
Физическо лице за собствени нужди	Заявява ЕАУ за лични нужди от свое име. Това е най-простият за реализиране случай	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация, ако има такива - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и три имена или анонимно.
Законен представител на юридическо лице	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на юридическо лице, на което е законен представител (т.е. заявителят е вписан като представляващ юридическото лице в съответен регистър)	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и автоматична проверка за представителна власт в ТР/ БУЛСТАТ/ ЦРЮЛНЦ.
Пълномощник на ФЛ или ЮЛ	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на физическо или юридическо лице, което го е упълномощило (т.е. заявителят трябва да разполага с пълномощно, което му дава необходимия обем и обхват на представителна власт, за заявяване и/или получаване на съответната услуга)	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на представителната власт в Регистъра с пълномощни на Нотариалната камара, чрез проверка в Регистъра на овластяванията по смисъла на ЗЕИ или при създадена възможност за регистриране на пълномощни към профила на потребителя или за заявяване на услугата. Пълномощник може да бъде и посредник за предоставяне на ЕАУ по реда на ЗЕУ, в т.ч. Центрове за комплексно административно обслужване.
Длъжностно лице (ЧСИ / ДСИ)	Заявява ЕАУ, за да изпълни определени свои задължения като длъжностно лице спрямо друго физическо или юридическо лице, за което следва да има съответен правен интерес.	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на длъжностното лице в съответния регистър (ЧСИ/ ДСИ) и на правния интерес чрез изискване за декларирането му чрез изрична декларация, подписана с КЕП, и прилагане на копие от решение по изпълнително дело.

6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила

■ *Неприложимо* Системата трябва да поддържа номенклатура с редактируеми шаблони на декларации, които да бъдат достъпни за актуализация за администраторите на Системата; Трябва да се поддържа история на версиите на шаблоните и да няма възможност за перманентно премахване/изтриване на шаблони, а само смяна на статуса им и публикуване на нова версия;

■ *Неприложимо* Ако даден бизнес процес изисква подаване на декларация от страна на заявител на услуга, при достигане на съответната стъпка от процеса Системата трябва:

- да попълва автоматично всички персонални данни на заявителя в електронна форма, генерирана на база на съответния шаблон на декларация;
- да дава възможност на потребителя за избор на съответните обстоятелства, които може да декларира (ако шаблонът на декларацията предвижда възможност за деклариране на опционален набор от предефинирани обстоятелства);
- да изисква потвърждение на обстоятелствата от страна на потребителя;
- в случай че декларацията трябва да се попълни от лице, различно от заявителя, тя да може да се прикачи като електронно подписан документ или по електронен път да бъде отправяна покана към декларатора за електронно подписване.

■ *Неприложимо* Всяка попълнена електронна декларация трябва да се прикачи автоматично от Системата към заявлението и да бъде подписана заедно с него от потребителя с електронен подпис, освен в случаите, когато заявителят и деклараторът са различни лица и декларацията е подписана отделно от декларатора.

6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги

■ *Неприложимо* Всяка удостоверителна административна услуга в обхвата на Системата трябва да бъде достъпна като вътрешноадминистративна електронна услуга чрез уеб-услуга, като комуникацията се подписва с електронен печат на институцията и с електронен времеви печат по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014;

■ *Неприложимо* Всяка услуга, за която се допуска представителна власт, трябва да бъде интегрирана с Регистъра на овластяванията по смисъла на Закона за електронната идентификация;

■ Системата не трябва да съхранява данни, на които Бенефициера не е първичен администратор, в случай че данните могат да бъдат извлечени в реално време от регистър на съответния първичен администратор при възможност чрез интеграционната шина за обмен на справочна и удостоверителна информация.

■ *Неприложимо* Всички електронни административни услуги, предоставяни от административните органи на гражданите и бизнеса трябва да се заявяват през Портал за електронно управление.

■ *Неприложимо* При предоставянето на ЕАУ е необходимо Изпълнителят да осъществи интеграция с хоризонталните системи на електронното управление.

6.2 Изготвяне на системен проект

Изпълнителят трябва да изготви системен проект, който подлежи на одобрение от АППК. В системния проект трябва да са описани всички изисквания за реализирането на надграждането на системата. Изготвянето на системния проект включва следните основни задачи:

- Дефиниране на детайлни изисквания и бизнес процеси, които трябва да се реализират при надграждането на текущи/нови функционалности в системата;
- Определяне на потребителския интерфейс и администраторски интерфейс.

При документирането на изискванията, с цел постигане на яснота и стандартизация на документите, е необходимо да се използва стандартен език за описание на бизнес процеси – BPMN.

Системният проект подлежи на одобрение от АППК в срок до 5 работни дни, след предоставяне от Изпълнителя. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на АППК, Изпълнителят е длъжен да ги отрази в системния проект в срок не по-късно от 10 работни дни.

6.3 Разработване на софтуерното решение

Етапът на разработка включва изпълнението на следните задачи:

- *Неприложимо* Разработка на прототип, който трябва да бъде одобрен от Бенефициера и въз основа на който трябва да се разработи цялата система;
- Разработка на надградените функционалности в модулите на информационната система съгласно изискванията на настоящата спецификация и на база системния проект;
- Провеждане на вътрешни тестове на Системата (в среда на разработчика);
- Изготвяне на детайлни сценарии за провеждане на приемателните тестове за етап „Тестване“ на системата.

6.4 Тестване

Изпълнителят трябва да проведе приемателно тестване съвместно с АППК на надграденото софтуерно решение в създадена за целта тестова среда на Изпълнителя, за да демонстрира, че изискванията са изпълнени.

След провеждане на приемателното тестване се подписва Протокол от тестване между АППК и Изпълнителя.

6.5 Внедряване

Изпълнителят трябва да внедри софтуерното решение в реална среда. Това включва инсталиране, конфигуриране и настройка на програмните компоненти на системата в условията на експлоатационната среда.

6.6 Обучение

Изпълнителят трябва да организира и да проведе еднодневно обучение на обучители (служители на АППК) в онлайн среда за следните групи и ползватели на надграденото софтуерно решение:

- Обучители (служители на АППК) на АППК – до 5 броя;

За провеждането на обученията Изпълнителят е длъжен да осигури за своя сметка:

- Необходимия софтуер;
- Лектори.

6.7 Гаранционна поддръжка

Изпълнителят трябва да осигури за своя сметка 12 месеца гаранционна поддръжка, за въведените в експлоатация надградени нови функционалности на Системата.

При необходимост, по време на гаранционния период трябва да бъдат осъществявани дейности по осигуряване на експлоатационната годност на софтуера и ефективното му използване от АППК, в случай че настъпят явни отклонения от нормалните експлоатационни характеристики, заложиени в системния проект.

Приоритетите на инцидентите и проблемите се определят от АППК в зависимост от влиянието им върху работата на администрацията. Редът на отстраняването им се определя в зависимост от техния приоритет.

6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка

Изпълнителят следва да предоставя услугите по гаранционна поддръжка, като предоставя за своя сметка Система за управление на заявки.

Дейностите по гаранционна поддръжка трябва да включват следния минимален обхват:

- Регистриране на инцидент в Системата за управление на заявки ;
- Отстраняване на дефектите, открити в софтуерните и/или хардуерните модули;
- Възстановяването на работоспособността на Системата при евентуален срив;
- Предоставяне на консултации за идентифициране на проблеми в конфигурацията на ИТ средата (операционна система, база данни, middleware, хардуер и мрежи);
- Описание на разрешените инциденти, включително предприетите стъпки за разрешаването им, точното им класифициране, обратна връзка със засегнатите потребители относно предложеното решение;

6.7.2 Управление на инциденти (incident management)

Чрез процедурата за управление на инциденти се подпомага и координира работата на въвлечените в тази дейност функционални звена, които изпълняват следните задачи:

II-ро ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Изпълнителя или от експерти на АППК и Изпълнителя, които разглеждат, анализират и отстраняват всички възникнали инциденти;

III-то ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Изпълнителя, които разрешават инцидент, ескалиран от екипа на II-ро ниво на поддръжка, осигуряват безпроблемното функциониране на Системата, проактивно изследват инцидент с цел откриване на конкретната причина за възникването му, правят предложения за промени

в компонентите, свързани с решаването на регистрирани инциденти, както и взимане на мерки за предотвратяване повторемостта им.

Процесът на управление на инциденти се осъществява чрез използване на Система за управление на заявки, собственост на Изпълнителя, която гарантира разпознаването им, тяхната проследимост и причините за възникването им, позволява документиране, комуникиране и одобрение по идентификация, разследване и отстраняване на причини за възникване на инцидентите.

6.7.3 Минимални изисквания към параметрите на качеството за инциденти

Системата трябва да работи в режим 7/24/365. Конкретните параметри при възникнал инцидент и неговото отстраняване, са дадени в таблици 1 и 2.

Таблица 1

Приоритети на инциденти	
Приоритет	Въздействие върху работните процеси
1 Критичен	<u>Критично влияние</u> върху работните процеси. Изисква незабавно действие, като работата продължава до неговото отстраняване. • <i>Неприложимо</i> Пълно прекъсване на една или повече ЕАУ, предоставяни от администрацията, прекъсване работата на регистри, приложни програмни интерфейси; • <i>Неприложимо</i> Недостъпност до предоставяни през функционалността на Системата ЕАУ, които пряко и съществено засягат ключови или голям брой клиенти; • <i>Неприложимо</i> Висок риск от финансови загуби и/или засягане на имиджа на администрацията или негови контрагенти; • Създава висок риск за компрометиране на информация в Системата; • <i>Неприложимо</i> Нарушена комуникация в инфраструктурата на държавната администрация и с други държави членки на ЕС или на аналогични системи; • Риск за съществено прекъсване или излизане от строя на Системата; • Критична функционалност не функционира нормално или има критично и негативно отражение върху операциите на потребителите или системната среда във ведомство на Бенефициера или в имиджа на същото или е възникнало непланирано преустановяване на достъпността.
2 Висок	<u>Съществено влияние</u> върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняването на инцидента, като работата продължава в нормалните работни часове до неговото отстраняване. • Влопаване на качеството на предлагана услуга или достъп до такава, без пълно прекъсване; • Създаване на сериозен риск от възникване на инцидент с критичен приоритет;

	Критична функционалност функционира непълноценно или има силно неблагоприятно отражение върху работните процеси вследствие на неприемлива производителност или генериране на грешни данни.
3 Среден	<u>Несъществено влияние</u> върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняване на инцидента, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 7 работни дни. - Ограничено въздействие върху работата на Системата, което засяга или създава неудобство за изпълнение на отделни функции, без да има цялостно отражение върху функциите ѝ. Забавяне на отстраняването му може да доведе до възникване на инцидент от по-високо ниво. - Нормалната производителност на Системата или част от него е влошена, но по-голяма част от функционалната му способност е незасегната.
4 Нисък	<u>Няма пряко влияние</u> върху работните процеси в момента на възникването му. Изисква ангажирането на необходимите ресурси за отстраняване на инцидента, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 14 работни дни - В момента липсва пряко влияние върху функционирането на Системата, но не решаването му в определен срок крие потенциален риск от възникване на инцидент с по-висок приоритет. <i>Неприложимо</i> Обикновено се свързва с подобряване на функционирането на услуга, предоставяна от Системата или развитието ѝ. - Отстраняването се планира съвместно с Бенефициера и е обект на средносрочно планиране. Бенефициерът може да изисква информация или помощ по възможните решения.

Таблица 2

Параметри при отстраняване на инцидент				
Приоритет на инцидента	Време за реакция, тах	План за решение, тах	Начин на отстраняване	Срок за отстраняване на инцидента, тах
1	30 минути	2 ч.	В специална версия	6 часа
2	1 час	4 ч.	В специална версия	12 часа
3	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	7 работни дни
4	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	14 работни дни
Забележки: - Приоритетите се определят от АППК, съгласно Таблица 1; - За инциденти от 1 и 2 приоритет, ако за времето на отстраняване на инцидента бъде намерено временно решение, с което изцяло се възстановява работоспособността на Системата, АППК и Изпълнителя могат да снижат приоритета на инцидента без да го закриват. - Всички, посочени в таблицата, времена започват да текат от момента на регистриране в Системата за управление на заявки от АППК. - При обективна невъзможност да бъдат спазени сроковете в таблицата, АППК може да ги промени за конкретен инцидент;				

7. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Всички информационни системи и софтуерните компоненти в администрацията, в т.ч. регистри, интернет страници, вътрешни информационни системи, потребителски интерфейси към съществуващи системи, системи за предоставяне на електронни административни услуги и за електронен документооборот, трябва да отговарят на изискванията на Закона за електронното управление, Закона за киберсигурност, Закона за достъп до обществена информация и Закона за достъп до пространствени данни и подзаконовата нормативна база към тях. Неизпълнението на тези изисквания от страна на изпълнителите по договори за разработка и/ или надграждане на информационни системи/ регистри/ ЕАУ е основание за неприемане на разработеното софтуерно решение от страна на АППК.

7.1. Функционални изисквания към информационната система

7.1.1. Интеграция с външни информационни системи

За реализиране на основни бизнес процеси Системата трябва да поддържа интеграция в реално време с хоризонталните и централните информационни системи на електронното управление, както следва:

Неприложимо - Интеграция с хоризонталните системи на ЕУ

Интеграцията на Системата с хоризонталните системи за електронно управление се осъществява чрез разработване и внедряване на служебен интерфейс за обмен на данни, както следва:

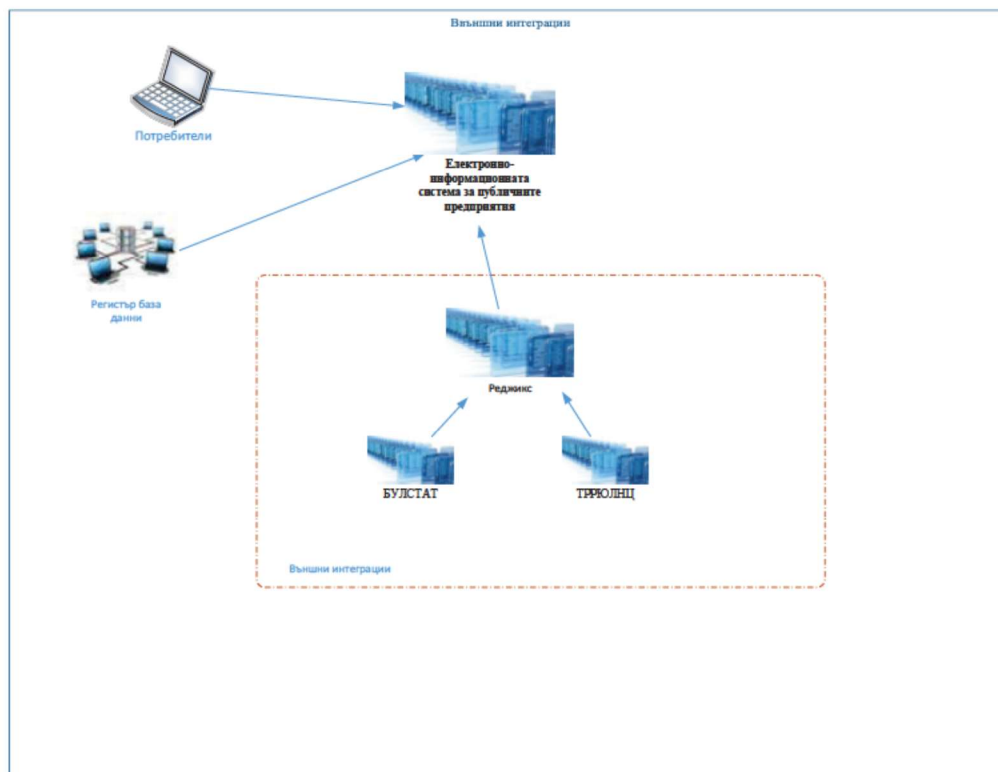
Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F1	<i>Неприложимо</i> - Информационна система за електронна автентикация версия 2.0	Задължително, до влизане в сила на Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ.	<i>Неприложимо, Системата е текущо действаща и идентификацията е изградена чрез използване на КЕП. Достъпът е строго определен от публичните предприятия, определя се със вътрешна заповед кои техни служители да подават отчети.</i>
F2	<i>Неприложимо</i> Информационна система за сигурно електронно връчване	Задължително, ако е приложимо.	<i>Неприложимо</i>
F3	<i>Неприложимо</i> Информационна система за електронно плащане	Задължително за информационни системи,	<i>Неприложимо</i>

		чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения.	
F4	<i>Неприложимо</i> Информационна система за електронни форми	Задължително, ако е приложимо.	<i>Неприложимо</i>
F5	<i>Неприложимо</i> Информационна система за е-валидация	Задължително, ако е приложимо.	<i>Неприложимо</i>

Интеграция с други информационни системи

Код	Описание	Приложимост	Забележка *
F6	<i>Неприложимо</i> Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА), в частност Регистъра на услугите, в който се вписват допустимите заявители и получатели на административни услуги - например: проверка на достъпа до съответните обстоятелства, посочване на идентификатор на конкретна административна услуга, за която е нужно извличането на съответните обстоятелства от регистрите;	Задължително, ако чрез Системата се предлагат ЕАУ.	<i>Неприложимо,</i> <u>Чрез системата не се предлагат ЕАУ</u>
F7	<i>Неприложимо</i> При реализиране на системи за документооборот на административните органи, касаеща обмена на електронни документи, интеграцията да се извършва съгласно технически протокол, който позволява ○ обмен на документи между различни системи за документооборот в различни администрации; ○ проследяване на движението на документа и етапа на процедурата по разглеждането или съставянето му.	Задължително, ако е приложимо.	<i>Неприложимо</i>
F8	Интеграциите с външни информационни системи и регистри	Задължително	

	трябва да се реализира чрез стандартен интеграционен слой, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост	
--	---	--

7.1.2. Използване на интеграционния слой на електронното управление

Интеграция на Системата чрез използване на интеграционния слой на ЕУ, включващ:

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F9	Неприложимо - Интеграционна шина за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX): В случай, че Системата се явява първичен регистър на данни, с цел присъединяване към интеграционната шина и в следствие използването на първичните данни от други АО, е необходимо да се предвиди разработката на адаптер, който да се реализира съгласно стандарта, публикуван на Портала за електронно	Задължително	Неприложимо, текущо има осъществена интеграция с ТРПЮЛНЦ и БУЛСТАТ през RegiX, като надграждането на системата няма да повлияе на съществуващите интеграционни процеси

	управление, в раздел „Разработчици“; - <i>Неприложимо</i> При условие, че Системата използва данни от ПАД, трябва да бъде предвидена интеграция с първични регистри чрез стандартен междинен слой или чрез националната схема за електронна идентификация – конкретната реализация трябва да бъде одобрена от Бенефициера след приключване на етапа на бизнес-анализ.		
F10	<i>Неприложимо</i> Интеграционна шина за обмен на електронни документи	Задължително, когато се обменят електронни документи чрез документооборотни системи.	<i>Неприложимо</i> системата се надгражда и няма процеси за обмен на електронни документи
F11	<i>Неприложимо</i> Интеграционна шина за достъп и управление на ИТ услуги и данни на МЕУ	Препоръчително	<i>Неприложимо</i> текущо има осъществена интеграция с ТРРЮЛНЦ и БУЛСТАТ през RegiX
F12	<i>Неприложимо</i> Информационна система за централизирано поддържане на регистри	Задължително, когато се изграждат регистри, които са били водени на хартия и не са включени в графика за привеждане на регистрите на АО в съответствие със ЗЕУ чрез ИСЦИПР (ПМС 232/20.11.2023 г)	<i>Неприложимо</i> текущо има осъществена интеграция с ТРРЮЛНЦ и БУЛСТАТ през RegiX
F13	<i>Неприложимо</i> Да се реализира служебен интерфейс за автоматизиран онлайн обмен на данни и предоставяне на вътрешни електронни административни услуги.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Няма процеси за БЕАУ
F14	<i>Неприложимо</i> Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано машинно поискване и предаване на история на изпълнените транзакции по машинен	Задължително, ако е приложимо.	<i>Неприложимо</i> Няма процеси по обмен на данни, няма електронни услуги

	обмен на данни, предоставените електронни услуги и начислени такси, към информационни системи на други публични институции и доставчици на обществени услуги, с оглед предоставяне на КАО, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.		
--	--	--	--

7.1.3. Технически изисквания към интерфейсите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F15	Служебните онлайн интерфейси трябва да се предоставят като уеб-услуги (web-services) и да осигуряват достатъчна мащабируемост и производителност за обслужване на синхронни заявки (sync pull) в реално време, с максимално време за отговор на заявки под 1 секунда за 95% от заявките, които не включват запитвания до регистри и външни системи.	Задължително	
F16	<i>Неприложимо</i> Необходимо е да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано изпращане на транзакционна история към системата за електронна идентификация, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Текущо системата използва идентификация чрез КЕП, което няма да бъде променяно в процеса по надграждането ѝ.</i>
F17	<i>Неприложимо</i> Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за електронни разплащания чрез интеграция с Централен виртуален ПОС терминал, позволяващ заплащане на такси за ЕАУ и други по електронен път без дължими преводни такси и комисиони.	Задължително за информационни системи, чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения	<i>Неприложимо, няма плащания в системата</i>
F18	<i>Неприложимо</i> Всички публични и служебни онлайн интерфейси трябва да бъдат реализирани с поддръжка на режими "push" и „pull", в асинхронен и синхронен вариант – практическото прилагане на всяка от комбинациите трябва да бъде определено на етап	Ако е приложимо	<i>Неприложимо, няма use case, който да има обмен на данни с други системи</i>

	бизнес-анализ и да бъдат съобразени реалните казуси (use cases), които всеки интерфейс обслужва.		
F19	Трябва да се реализира интегриране на модул за разпределен кохерентен кеш (Distributed Caching) на „горещите данни“, които Системата получава и/или които се обменят през служебните онлайн интерфейси, като логиката на Системата трябва гарантира кохерентност (Cache Coherency) между кешираните данни и данните, съхранявани в базите данни.	Задължително	Разработен е
F20	<i>Неприложимо</i> Да бъде предвидено създаването и поддържането на тестова среда, достъпна за използване и извършване на интеграционни тестове от разработчици на информационни системи, включително такива, изпълняващи дейности за други администрации или за бизнеса, с цел по-лесно и устойчиво интегриране на съществуващите и бъдещи информационни системи.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо реализирана и няма външни интеграции (системата не се ползва от други администрации) и няма необходимост от тестова среда</i>

7.1.4. Електронна идентификация на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F21	Електронната идентификация на всички потребители трябва да бъде реализирана в съответствие с изискванията на Регламент ЕС 910/2014 и ЗЕИ.	Задължително	<i>Системата е текущо действаща и идентификацията е изградена чрез използване на КЕП и Регламент ЕС 910/2014 е спазен</i>
F22	<i>Неприложимо</i> До влизане в сила на националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ в Системата трябва да бъде осъществена интеграция с хоризонталната система на електронното управление – е-автентикация v2.0, която поддържа интеграция с външни доставчици на идентичност, съгласно §5 от Преходни и Заключителни разпоредби на НОИИСРЕАУ. Реализацията на интеграцията трябва да бъде	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и не е със свободен достъп за регистрация</i>

	осъществена по стандартни протоколи SAML 2.0 и/или OpenID Connect.		
F23	Системата трябва да поддържа и стандартен подход за регистрация на потребители с потребителско име и парола - за потребители, които нямат издадени удостоверения за електронна идентичност, и за потребители, които желаят да продължат да използват електронни административни услуги с КЕП.	Препоръчително	<i>Системата е текущо действаща и идентификацията е изградена чрез използване на КЕП, но системата няма ЕАУ и системата е затворена за граждани/бизнес</i>
Процес по регистрация на потребители			
F24	Да се предостави възможност за визуализиране на информация относно стъпките по регистрация и информация във връзка с процеса за потвърждаване на регистрацията и активиране на потребителския профил. Съвети към потребителите за проверка на настройките на имейл клиентите, свързани с блокиране на спам, и съвети за включване на домейна на Бенефициера в "бял списък".	Задължително	
F25	Да има възможност за избор на потребителско име с контекстна валидация на полетата (in-line validation), включително и за избраното потребителско име и визуализиране на сложността на паролата като "слаба", "нормална" и "силна".	Препоръчително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и идентификацията и достъпът до системата е изградено чрез използване на КЕП.</i>
F26	Да се реализира функционалност за потвърждение и активиране на регистрацията чрез изпращане на съобщение до регистрирания имейл адрес на потребителя, с еднократно генериран токън с ограничена времева валидност за потвърждение на регистрацията. Възможност за последващо препращане на имейла за потвърждение, в случай че е бил блокиран от системата на потребителя.	Задължително	
F27	<i>Неприложимо</i> - При реализиране на вход в Системата с удостоверение за електронна идентичност, по Националната схема за електронна	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и</i>

	идентификация по ЗЕИ, Системата трябва да използва потребителския профил, създаден в нея, чрез интерфейси и по протоколи съгласно подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронната идентификация. В случай че даден потребител има регистриран потребителски профил в Системата, който е създаден преди въвеждането на националната схема за електронна идентификация, Системата трябва да предлага на потребителя възможност за "сливане" на профилите и асоцииране на локалния профил с този от националната система за електронна идентификация. Допустимо е Системата да поддържа и допълнителни данни и метаданни за потребителите, но само такива, които не са включени като реквизити в централизирания профил на потребителя в системата за електронна идентификация.		идентификацията и достъпът до системата е изградено чрез използване на КЕП.
F28	<i>Неприложимо</i> - Системата трябва да се съобразява с предпочитанията на потребителите, дефинирани в потребителските им профили в системата за електронна идентификация, по отношение на предпочитаните комуникационни канали и канали за получаване на нотификации.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и идентификацията и достъпът до системата е изградено чрез използване на КЕП.</i>

7.1.5. Отворени данни

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F29	Трябва да бъде разработен и внедрен автоматизиран интерфейс за осигуряване на свободен публичен автоматизиран достъп до документите, информацията и данните в Системата (наричани заедно „данните“). Интерфейсът трябва да осигурява достъп до данните в машинночетим, отворен формат, съгласно всички изисквания на Директива 2019/1024 ЕП за повторна употреба на информацията в обществен сектор и на Закона за достъп до обществена информация.	Задължително за системи, които предоставят данни по ЗДОИ	

F30	<i>Неприложимо</i> Трябва да бъде разработен и внедрен онлайн интерфейс за предоставяне на пространствени данни, в машинночетим, отворен формат и интеграция с Националния портал за достъп до пространствени данни, съгласно всички изисквания на Директива 2007/2/ЕО и Закона за достъп до пространствени данни. Трябва да се поддържат всички набори от данни, които са изискуеми по Директива 2007/2/ЕО и за които АППК се явява първичен администратор на данните.	Задължително за ИС, които обработват пространствени данни	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща, АППК не обработва пространствени данни</i>
F31	<i>Неприложимо</i> Да бъде предвидена разработката и внедряването на отворени онлайн интерфейси и практически механизми, които да улеснят търсенето и достъпа до данни, които са на разположение за повторна употреба, като например списъци с основни документи и съответните метаданни, достъпни онлайн и в машинночетим формат, както и интеграция с Портала за отворени данни https://data.egov.bg/ , който съдържа връзки и метаданни за списъците с материали, съгласно изискванията на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).	Задължително за системи, които предоставят данни по ЗДОИ	<i>Неприложимо</i> <i>Информацията от регистъра не се предоставя от АППК по реда на ЗДОИ. Данните не се ползват повторно от друга администрация или държавен орган, а данните, които не са публично оповестени в регистъра са търговска тайна по смисъла на Закона за защита на търговската тайна</i>
F32	Трябва да се разработи и да се поддържа актуално публично описание на всички служебни и отворени интерфейси, отворените формати за данни, заедно с историята на промените в тях, в структуриран машинночетим формат.	Задължително	
F33	Трябва да се разработят процеси по предоставяне на данни в отворен, машинночетим формат заедно със съответните метаданни. Форматите и метаданните следва да съответстват на официалните отворени стандарти.	Задължително	

7.1.6. Формиране на изгледи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F34	Потребителите на Системата трябва да получават разрези на информацията чрез филтриране, пренареждане и агрегиране на данните. Резултатът се представя чрез: ▪ Визуализиране на таблици; ▪ Графична визуализация на екран; ▪ Експорт на данни в един или в няколко от изброените формати – ODF, Excel, PDF, HTML, TXT, XML, CSV и запис върху електронен носител.	Задължително	

7.1.7. Администриране на Системата

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F35	Системата трябва да осигурява администриране на потребителите и правата за достъп чрез административен панел, с който администраторите на системата да създават профили, управляват, назначават, отнемат роли и права на потребителите.	Задължително	

7.2. Нефункционални изисквания към информационната система

7.2.1. Авторски права и изходен код

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF1	Всички компютърни програми, които се разработват за реализиране на Системата, трябва да отговарят на критериите и изискванията за софтуер с отворен код.	Задължително	
NF2	Всички авторски и сродни права върху произведения, обект на закрила на Закона за авторското право и сродните му права, включително, но не само, компютърните програми, техният изходен програмен код, структурата и дизайнът на интерфейсите и базите данни, чието разработване е включено в предмета на проекта, възникват за Бенефициера в пълен обем без ограничения в използването, изменението и разпространението им и	Задължително	

	представяват произведения, създадени по поръчка на Бенефициера съгласно чл. 42, ал. 1 от Закона за авторското право и сродните му права.		
NF3	Приложимите и допустими лицензи за софтуер с отворен код са: • GPL (General Public License) 3.0; • LGPL (Lesser General Public License); • AGPL (Affero General Public License); • Apache License 2.0; • New BSD license; • MIT License; • Mozilla Public License 2.0 • EUPL (European Union Public License).	Задължително	
NF4	Изходният код (Source Code), разработван по проекта, както и цялата техническа документация трябва да бъдат публично достъпни онлайн като софтуер с отворен код от първия ден на разработка чрез използване на система за контрол на версиите и хранилището по глава шеста, раздел IV „Хранилище за изходен код“ от НОИИСРЕАУ.	Задължително	
NF5	Избраният подход за изграждане на резултатния продукт (Системата) трябва да бъде детайлно описан в Системния проект на Изпълнителя. Да се изследва възможността резултатният продукт (Системата) да се изгради частично (библиотеки, пакети, модули) или изцяло на базата на съществуващи софтуерни решения, които са софтуер с отворен код. Когато е финансово оправдано, да се предпочита този подход пред изграждането на собствено софтуерно решение в цялост, от нулата.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и разработена, ползват се продукти с отворен код</i>
NF6	Да бъде предвидено използването на Система за контрол на версиите и цялата информация за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на	Задължително	

	съдържанието, да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.		
--	--	--	--

7.2.2 Системна и приложна архитектура

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF7	В Системния проект Изпълнителят трябва да опише добрите практики, които ще прилага по отношение на всеки аспект от системната и приложната архитектура на Системата. Системата трябва да бъде реализирана като разпределена модулна информационна система. Системата трябва да бъде реализирана със стандартни технологии и да поддържа общоприети комуникационни стандарти, които ще гарантират съвместимост на Системата с бъдещи разработки. Съществуващите модули/функционалности трябва да бъдат рефакторирани и/или надградени по начин, който да осигури изпълнението на настоящето изискване.	Задължително	
NF8	Бизнес процесите и услугите трябва да бъдат проектирани колкото се може по-независимо с цел по-лесно надграждане, разширяване и обслужване. Системата трябва да е максимално параметризирана и да позволява настройка и промяна на параметрите през служебен (администраторски) потребителски интерфейс; <i>Неприложимо</i> - Трябва да бъде реализирана функционалност за текущ мониторинг, анализ и контрол на изпълнението на бизнес процесите в Системата.	Препоръчително	<i>Системата е текущо действаща и са реализирани посочените изисквания</i>
NF9	При разработката, тестването и внедряването на Системата Изпълнителят трябва да прилага наложени се архитектурни (SOA, MVC или еквивалентни) модели и дизайн-шаблони, както и принципите на обектно ориентирания подход за	Задължително	

	разработка на софтуерни приложения. Системата трябва да бъде реализирана със софтуерна архитектура, ориентирана към услуги - Service Oriented Architecture (SOA).		
NF10	Взаимодействията между отделните модули в Системата и интеграциите с външни информационни системи трябва да се реализират и опишат под формата на уеб-услуги (Web Services), които да са достъпни за ползване от други системи в държавната администрация, а за определени услуги – и за гражданите и бизнеса. За всеки от отделните модули/функционалности на Системата следва да се реализират и опишат приложни програмни интерфейси – Application Programming Interfaces (API). Приложните програмни интерфейси трябва да са достъпни и за интеграция на нови модули и други вътрешни или външни системи.	Задължително	
NF11	Приложните програмни интерфейси и информационните обекти задължително да поддържат атрибут за версия.	Задължително	
NF12	Програмните интерфейси, изискуемите метаданни и атрибути за версия и достъп до стари версии трябва задължително да са налични и готови за използване минимум 24 месеца след публикуване на нова версия.	Задължително	<i>Системата е текущо действаща</i>
NF13	Версията на програмните интерфейси, представени чрез уеб-услуги, трябва да поддържа версията по един или няколко от следните начини: • Като част от URL-а; • Като GET параметър; • Като HTTP header (Асепт или друг).	Задължително	
NF14	<i>Неприложимо</i> - За всеки отделен приложен програмен интерфейс трябва да бъде разработен софтуерен комплект за интеграция (SDK) на поне две от	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща, няма</i>

	популярните развойни платформи (.NET, Java, PHP).		<i>приложен програмен интерфейс</i>
NF15	Системата трябва да осигурява възможности за разширяване, резервиране и балансиране на натоварването между множество инстанции на сървъри с еднаква роля.	Задължително	
NF16	При разработването на Системата трябва да се предвидят възможни промени, продиктувани от непрекъснато променящата се нормативна, бизнес и технологична среда. Основно изискване се явява необходимостта информационната система да бъде разработена като гъвкава и лесно адаптивна, като отчита законодателни, административни, структурни или организационни промени, водещи до промени в работните процеси.	Задължително	
NF17	Изпълнителят трябва да осигури механизми за реализиране на бъдещи промени в Системата без промяна на съществуващия програмен код. Когато това не е възможно, времето за промяна, компилиране и пускане в експлоатация трябва да е сведено до минимум. Бъдещото развитие на Системата ще се налага във връзка с промени в правната рамка, промени в модела на работа на потребителите, промени във външни системи, интегрирани със Системата, отстраняване на констатиранни проблеми, промени в модела на обслужване и др. Такива промени ще се извършват през целия период на експлоатация на Системата, включително и по време на гаранционния период.	Задължително	
NF18	Архитектурата на Системата и всички софтуерни компоненти (системни и приложни) трябва да бъдат така подбрани и/или разработени, че да осигуряват работоспособност и отказоустойчивост на Системата, както	Задължително	

	и недискриминационно инсталиране (без различни условия за инсталиране върху физическа и виртуална среда) и опериране в продуктивен режим, върху виртуална инфраструктура, съответно върху Държавния хибриден частен облак (ДХЧО).		
NF19	Мрежата на държавната администрация (ЕЕСМ) ще бъде използвана като основна комуникационна среда и като основен доставчик на защитен Интернет капацитет (Clean Pipe) – изискванията на софтуерните компоненти по отношение на използвани комуникационни протоколи, TCP портове и пр. трябва да бъдат детайлно документирани от Изпълнителя, за да се осигури максимална защита от хакерски атаки и външни прониквания чрез прилагане на подходящи политики за мрежова и информационна сигурност от Бенефициера в инфраструктурата на Държавния хибриден частен облак и ЕЕСМ.	Задължително	
NF20	За търсене трябва да се използват системи за пълнотекстово търсене (например Solr, Elastic Search). Не се допуска използването на индекси за пълнотекстово търсене в СУБД.	Задължително	
NF21	<i>Неприложимо</i> - Системата трябва да бъде разработена така, че да позволява използването ѝ от много различни институции (т.нар. multitenancy), като за използване от нова институция не трябва да се изисква нова инсталация.	Задължително, ако е приложимо	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща, разработена за целите на АППК спрямо действащата нормативна уредба</i>
NF22	Трябва да бъде създаден административен интерфейс, чрез който може да бъде извършвана конфигурацията на софтуера.	Задължително	
NF23	Всеки обект в системата трябва да има уникален идентификатор.	Задължително	
NF24	Записите в регистрите не трябва да подлежат на изтриване или на промяна,	Задължително	

	а всяко изтриване или промяна трябва да представлява нов запис		
--	--	--	--

7.2.3 Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF25	Проектът следва максимално да преизползва налични публично достъпни инструменти, библиотеки и платформи с отворен код. За реализацията на Системата следва да се използват в максимална степен софтуерни библиотеки и продукти с отворен код.	Задължително	
NF26	Изпълнителят следва да представи базов списък със свободните компоненти и средства, които възнамерява да използва. Отворените проекти трябва да отговарят на следните критерии: • За разработката им да се използва система за управление на версиите на кода и да е наличен механизъм за съобщаване на несъответствия и приемане на допълнения; • Да имат разработена техническа документация за актуалната стабилна версия; • Да имат повече от един активен програмист, работещ по развитието им; • Да имат възможност за предоставяне на комерсиална поддръжка; • Да нямат намаляваща от година на година активност; • По възможност проектите да са подкрепени от организации с идеална цел, държавни или комерсиални организации; • По възможност проектите да имат разработени unit tests с code coverage над 50%, а проектът да използва Continuous Integration (CI) подходи – build bots, unit tests run, регулярно използване на	Задължително	

	статични/динамични анализатори на кода и др.		
NF27	Използването на софтуер със затворен код и на инструменти, библиотеки, продукти и системи с платен лиценз става за сметка на АППК, като е допустимо в случаите, когато липсва подходяща свободна алтернатива с необходимата функционалност или тя не отговаря на горните условия.	Задължително	
NF28	Ако Изпълнителят предложи внедряване на Системата чрез използване на софтуерно решение със затворен код, то той трябва да обоснове, че това решение е икономически по-изгодно, отколкото разработка на софтуерно решение с отворен код.	Задължително	
NF29	Изпълнителят трябва да осигури поддръжка от комерсиална организация, развиваща основните отворени продукти, които ще бъдат използвани като минимум за операционните системи и софтуерните продукти за управление на базите данни.	Препоръчително	
NF30	При използването на свободни имплементации на софтуерни библиотеки е необходимо да се организира копие (fork) на съответното хранилище в общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (https://git.egov.bg/explore/projects). Използващите свободните библиотеки компоненти задават за "upstream repo" хранилищата, като задължително се реферира използваната версия/ commit identifier.	Задължително	
NF31	Когато се налага промяна в изходния код на използван софтуерен компонент, промените трябва да се извършват във fork хранилището в	Задължително	

съответствие с изискванията на основния проект. Изпълнителят трябва да извърши необходимите действия за включване на направените промени в основния проект чрез "pull requests" и извършване на необходимите изисквани от разработчиците на основния проект промени до приемането им. Тези дейности трябва да бъдат извършвани по време на целия проект. При установяване на наличие на нови версии на използваните проекти се извършва анализ на влиянието върху настоящата система. В случаите, при които се оптимизира използвана функционалност, отстраняват се пропуски в сигурността, стабилността или бързодействието, новата версия се извлича и използва след успешното изпълнение на интеграционните тестове.		
--	--	--

7.2.4 Изграждане и поддръжка на множество среди

Изпълнителят трябва да изгради и да поддържа минимум следните логически разделени среди:

Среда	Описание
Среда за развойна дейност (Development)	Чрез Development средата се осигурява работата по разработката, усъвършенстването и развитието на Системата. В тази среда са налични и допълнителните софтуерни системи и инсталации, необходими за управление на разработката – continuous integration средства, системи за автоматизирано тестване и др.
Staging	<i>Неприложимо</i> - Чрез Staging средата се извършват тестове преди разгръщане на нова версия от Development средата върху Production средата. В нея се извършват всички интеграционни тестове, както и тестовете за натоварване.
Тестова (Sandbox, Testing)	Чрез Sandbox средата всички, които трябва да се интегрират към Системата, могат да тестват интеграцията си, без да застрашават работата на продукционната среда.
Продукционна	Това е средата, която е публично достъпна за реална експлоатация и интеграция със съответните външни системи и услуги.

Управлението на средите трябва да става чрез автоматизирана система за провизиране и разгръщане на системните компоненти. При необходимост от страна на АППК, Изпълнителят трябва да съдейства за изграждането на нови системни среди.

7.2.5 Процес на разработка, тестване и разгръщане

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF32	Процесите, свързани с развитието на Системата, трябва да гарантират висока прозрачност и възможност за обществен контрол над всички разработки по проекта. Изграждането на доверие в гражданите и в бизнеса налага радикално по-висока публичност и прозрачност чрез отворена разработка и публикуването на системите компоненти под отворен лиценз от самото начало на разработката. По този начин те биха могли да съдействат в процесите по развитие и тестване на разработките през целия им жизнен цикъл.	Задължително	
NF33	Всички софтуерни приложения, системи, подсистеми, библиотеки и компоненти, които са необходими за реализацията на Системата, трябва да бъдат разработвани като софтуер с отворен код и да бъдат достъпни в публично хранилище. Към настоящия момент следва да се използва общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (https://git.egov.bg/explore/projects). В случай, че върху част от компонентите, нужни за компилация, има авторски права, те могат да бъдат или в отделно хранилище с подходящия за това лиценз или за тях трябва да бъде предоставен заместващ „mock up“ компонент, така че да не се нарушава компилацията на проекта.	Задължително.	
NF34	За всеки един разработван компонент Изпълнителят трябва да покрие следните изисквания за гарантиране на качеството на извършваната разработка и на крайния продукт: • Документиране на Системата в изходния код; • <i>Неприложимо</i>- Покритие на минимум 50% от изходния код с функционални тестове <i>[в случай на надграждане на</i>	Задължително	

	<i>съществуваща система – 50% от новата функционалност и 20% от съществуващата</i>]; • Използване на continuous integration практики; • Използване на dependency management. <i>Неприложимо</i> - Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода си за покриване на изискванията.		
NF35	Във всеки един компонент на Системата, който се build-ва и подготвя за инсталация (deployment), е необходимо да присъстват следните реквизити: • Дата и час на build; • Място/среда на build; • Потребител извършил/стартирал build процеса. Идентификатор на ревизията от кодовото хранилище на компонента, срещу която се извършва build-ът.	Задължително	

7.2.6 Бързодействие и мащабируемост

7.2.6.1 Контрол на натоварването и защита от DoS/ DDoS атаки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF36	Системата трябва да поддържа на приложно ниво "Rate Limiting" и/или "Throttling" на заявки от един и същ клиентски адрес както към страниците с уеб-съдържание, така и по отношение на заявките към приложните програмни интерфейси, достъпни публично или служебно като уеб-услуги (Web Services) и служебни интерфейси.	Задължително	
NF37	Системата трябва да позволява конфигуриране от страна на администраторите на лимитите за отделни страници, уеб-услуги и ресурси, които се достъпват с отделен URL/URI.	Задължително	
NF38	Системата трябва да поддържа възможност за конфигуриране на различни лимити за конкретни автентикирани потребители (напр. системи на други администрации) и трябва да предоставя възможност за	Задължително	

	генериране на справки и статистики за броя заявки по ресурси и услуги.		
--	--	--	--

7.2.6.2 Кохерентно кеширане на данни и заявки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF39	Отделните информационни системи, подсистеми и интерфейси трябва да бъдат проектирани и да използват системи за разпределен кохерентен кеш в случаите, в които това би довело до подобряване на производителността и мащабируемостта, чрез спестяване на заявки към СУБД или файловите системи на сървърите.	Задължително	
NF40	Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода и използваните механизми и технологии за реализация на разпределения кохерентен кеш, както и системните компоненти, които ще използват разпределения кеш.	Задължително	
NF41	Разпределеният кохерентен кеш трябва да поддържа възможност за компресия на подходящите за това данни – например тези от текстов тип; компресирането на данни може да бъде реализирано и на приложно ниво.	Задължително	
NF42	Използваният алгоритъм за създаване на ключове за съхранение/намиране на данни в кеша не трябва да допуска колизии и трябва оптимално да използва процесорните ресурси за генериране на хешове.	Задължително	
NF43	Изпълнителят трябва да подбере подходящи софтуерни решения с отворен код за реализиране на буфериране и кеширане на данните в оперативната памет на сървърите. В зависимост от конкретните приложни случаи (Use Cases) е допустимо да се използват и внедрят различни технологии, които покриват по-добре конкретните нужди – например решения като Memcached или Redis в комбинация с Redis GeoAPI могат да	Задължително	

	осигурят порядъци по-висока мащабируемост и производителност за често достъпвани оперативни данни, номенклатурни данни или документи.		
NF44	Като минимум разпределен кохерентен кеш трябва да се предвиди при: ▪ Извличане на информация от номенклатури и атомични данни за статус и актуално състояние на партиди от регистри в информационните системи; ▪ Извличане на информация от предефинирани периодични справки; ▪ Информация от лога на транзакциите при достъп с електронно-ИД до дадена услуга; ▪ Информация за извършените плащания; ▪ Други, които са идентифицирани на етап бизнес и системен анализ. От кеша следва да бъдат изключени прикачени файлове и големи по обем резултати от справки.	Задължително	

7.2.6.3 Бързодействие

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF45	При визуализация на уеб-страници системите трябва да осигуряват висока производителност и минимално време за отговор на заявки - средното време за заявка трябва да бъде по-малко от 1 секунда, с максимум 1 секунда стандартно отклонение за 95% от заявките, без да се включва мрежовото времезакъснение (Network Latency) при транспорт на пакети между клиента и сървъра. Трябва да бъдат създадени тестове за натоварване.	Задължително	

7.2.6.4 Използване на HTTP/2

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
-----	----------	-------------	------------

NF46	С оглед намаляване на служебния трафик, времената за отговор и натоварването на сървърите следва да се използва HTTP/2 протокол при предоставяне на публични потребителски интерфейси с включени като минимум следните възможности: ▪ Включена header compression; ▪ Използване на brotli алгоритъм за компресия; ▪ Включен HTTP pipelining; ▪ HTTP/2 Server push, приоритизиращ специфични компоненти, изграждащи страниците (CSS, JavaScript файлове и др.).	Задължително	
NF47	Публичните потребителски интерфейси трябва да поддържат адаптивен избор на TLS cipher suites според вида на процесорната архитектура на клиентското устройство - AES-GCM за x86 работни станции и преносими компютри (с налични AES-NI CPU разширения), и ChaCha20/Poly1305 за мобилни устройства (основно базирани на ARM процесори).	Задължително	
NF48	Ако клиентският браузър/клиент не поддържа HTTP/2, трябва да бъде предвиден fall-back механизъм към HTTP/1.1. Тази възможност трябва да може лесно да се реконфигурира в бъдеще и да отпадне, когато браузърите/клиентите, неподдържащи HTTP/2, станат незначителен процент.	Задължително	

7.2.6.5 Подписване на документи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF49	При реализацията на електронно подписване с всички видове електронен подпис трябва да се подписва сигурен хеш-ключ, генериран на базата на	Задължително	

	образа/съдържанието, а не да се подписва цялото съдържание.		
NF50	Минимално допустимият алгоритъм за хеширане, който трябва да се използва при електронно подписване, е SHA-256. В случаите, в които не се подписва уеб съдържание (например документи, файлове и др.), е необходимо да се реализира поточно хеширане, като се избягва зареждането на цялото съдържание в оперативната памет.	Задължително	
NF51	Системата трябва да поддържа подписване на електронни изявления и електронни документи и с електронни подписи, издадени от Доставчици на доверителни услуги в ЕС, които отговарят на изискванията за унифициран профил на електронните подписи, съгласно подзаконовите правила към Регламент ЕС 910/2014, които влизат в сила и са задължителни от 1 януари 2017 г.	Задължително	
NF52	Трябва да бъдат анализирани техническите възможности за реализиране на подписване на електронни изявления и документи без използване на Java аplet и без да се изисква от потребителите да инсталират Java Runtime, като по този начин се осигури максимална съвместимост на процеса на подписване с всички съвременни браузъри. Такава реализация може да бъде осъществена чрез: ■ използване на стандартни компоненти с отворен код, отговарящи на горните условия, които са разработени по други проекти на държавната администрация и са достъпни в хранилището, поддържано от Министерство на електронното управление – при наличие на такива компоненти в хранилището те трябва да се преизползват и само да бъдат интегрирани в Системата;	Задължително	

	■ използване на плъгин-модули с отворен код, достъпни за най-разпространените браузъри (Browser Plug-ins), които са адаптирани и поддържат унифицираните профили на електронните подписи, издавани от доставчик на удостоверителни услуги в ЕС, и съответните драйвери за крайни устройства за четене на сигурни носители или по стандартизиран в националната нормативна уредба протокол за подписване извън браузъра; ■ чрез интеграция с услуги за отдалечено подписване, предлагани от доставчици на доверителни услуги в ЕС.		
--	--	--	--

7.2.6.6 Качество и сигурност на програмните продукти и приложенията

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF53	Да бъде предвидено спазването на добри практики на софтуерната разработка – покритие на изходния код с тестове – над 60%, документиране на изходния код, използване на среда за непрекъсната интеграция (Continuous Integration), възможност за компилиране и пакетиране на продукта с една команда, възможност за инсталиране на нова версия на сървъра с една команда, система за управление на зависимостите (Dependency Management);	Задължително	
NF54	Публичните модули, които ще предоставят информация и електронни услуги в Интернет, трябва да отговарят на актуалните web стандарти за визуализиране на съдържание.	Задължително	

7.2.7 Информационна сигурност и интегритет на данните

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
-----	----------	-------------	------------

NF55	Не се допуска съхранението на пароли на администратори, на вътрешни и външни потребители и на акаунти за достъп на системи (ако такива се използват) в явен вид. Всички пароли трябва да бъдат защитени с подходящи сигурни алгоритми (напр. BCrypt, PBKDF2, scrypt (RFC 7914) за съхранение на пароли и където е възможно, да се използва и прозрачно криптиране на данните в СУБД със сертификати (transparent data-at-rest encryption).	Задължително	
NF56	Да бъде предвидена система за ежедневно създаване на резервни копия на данните, които да се съхраняват извън инфраструктурата на системата.	Задължително	
NF57	Не се допуска използването на Self-Signed сертификати за публични услуги.	Задължително	
NF58	Всички уебстраници (вътрешни и публично достъпни в Интернет) трябва да бъдат достъпни единствено и само през протокол HTTPS. Криптирането трябва да се базира на сигурен сертификат с валидирана идентичност (Verified Identity), позволяващ задължително прилагане на TLS 1.2, който е издаден от удостоверителен орган, разпознаван от най-често използваните актуални браузъри (Microsoft Edge, Google Chrome, Mozilla Firefox). Ежегодното преиздаване и подновяване на сертификата трябва да бъде включено като разходи и дейности в гаранционната поддръжка за целия срок на поддръжката.	Задължително	
NF59	Трябва да бъдат извършени тестове за сигурност на всички уебстраници, като минимум чрез автоматизираните средства на SSL Labs за изпитване на сървърна сигурност (https://www.ssllabs.com/ssltest/). За нуждите на автентикация с КЕП трябва да се предвиди имплементирането на обратен прокси сървър (Reverse Proxy)	Задължително	

	с балансиране на натоварването, който да препраща клиентските сертификати към вътрешните приложни сървъри с нестандартно поле (дефинирано в процеса на разработка на Системата) в HTTP Header-a. Схемата за проксиране на заявките трябва да бъде защитена от Spoofing.		
NF60	Като временна мярка за съвместимост настройките на web сървърите и Reverse Proxy сървърите трябва да бъдат балансирани така, че Системата да позволява използване и на клиентски браузъри, поддържащи по-стария протокол TLS 1.1. Това изключение от общите изисквания за информационна сигурност не се прилага за достъпа на служебни потребители от държавната администрация и доставчици на обществени услуги, които имат служебен достъп до ресурси на Системата.	Задължително	
NF61	При разгръщането на всички web услуги (Web Services) трябва да се използва единствено протокол HTTPS със задължително прилагане на минимум TLS 1.2.	Задължително	
NF62	Програмният код трябва да включва методи за автоматична санитизация на въвежданите данни и потребителски действия за защита от злонамерени атаки, като минимум SQL инжекции, XSS атаки и други познати методи за атаки, и да отговаря, където е необходимо, на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	
NF63	При проектирането и разработката на компонентите на Системата и при подготовката и разгръщането на средите трябва да се спазват последните актуални препоръки на OWASP (Open Web Application Security Project).	Задължително	

NF64	Трябва да бъде изграден модул за проследимост на действия и събития в Системата. Записът за всяко действие (добавяне, изтриване, модификация, четене) трябва да съдържа следните атрибути: ○ Уникален номер; ○ Точно време на възникване на събитието; ○ Вид (номенклатура от идентификатори за вид събитие); ○ Данни за информационна система, където е възникнало събитието; ○ Име или идентификатор на компонент в информационната система, регистрирал събитието; ○ Приоритет; ○ Описание на събитието; ○ Данни за събитието.	Задължително	
NF65	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно или техническо значение се отчита с точност до година, дата, час, минута, секунда и при технологична необходимост - милисекунда, изписани в съответствие със стандарта БДС ISO 21110:2019.	Задължително	
NF66	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно значение и на такива, за които се изисква противопоставеност, трябва да бъде удостоверявано с електронен времеви печат по смисъла на Глава III, Раздел 6 от Регламент ЕС 910/2014. Трябва да бъде реализирана функционалност за получаване на точно астрономическо време, отговарящо на горните условия от доставчик на доверителни услуги или от държавен орган, осигуряващ такава услуга, отговаряща на изискванията на RFC 3161.	Задължително	
NF67	Трябва да бъдат проведени тестове за проникване (penetration tests), с които да се идентифицират и коригират слаби места в сигурността на Системата.	Задължително	

NF68	При идентификация на регистри и бази данни да се използва електронно удостоверение във формат X.509, издаден за съответния регистър. Идентификацията се осъществява двустранно по протокол TLS (Transport Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока, дефиниран в Препоръка RFC 5246, приета от IETF	Задължително	
NF69	Информационните системи на административните органи да се идентифицират пред регистрите чрез цифров сертификат, двустранно по протокол TLS (Transport Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока.	Задължително	

7.2.8 Използваемост

7.2.8.1 Общи изисквания за използваемост и достъпност

Код	Описание	Приложимост	
NF70	При проектирането и разработката на интернет страници и мобилни приложения трябва да се спазват стандартите за достъпност на потребителския интерфейс за хора с увреждания WCAG 2.1.	Задължително	
NF71	Съдържанието на интернет страниците и мобилните приложения на административните органи, на доставчиците на обществени услуги и на лицата, осъществяващи публични функции, трябва да отговаря на последната обнародвана в Официалния вестник на Европейския съюз версия на хармонизирания стандарт EN 301 549, освен в случаите по чл. 58в, ал. 2 или 3 от ЗЕУ.	Задължително	
NF72	Всички ресурси трябва да са достъпни чрез GET заявка на уникален адрес (URL). Не се допуска използване на POST за достигане до формуляр за подаване на заявление, за генериране на справка и други.	Задължително	

NF73	Функционалностите на потребителския интерфейс на Системата трябва да бъдат независими от използваните от потребителите интернет браузъри и устройства, при условие че последните са версии в период на поддръжка от съответните производители. Трябва да бъде осигурена възможност за ползване на публичните модули на приложимите услуги през мобилни устройства – таблети и смарт-телефони, чрез оптимизация на потребителските интерфейси за мобилни устройства (Responsive Design). При използване на Captcha, се осигуряват алтернативни форми с използване на изходи за различни видове сетивни възприятия, съобразени с различните увреждания.	Задължително	
NF74	Не се допуска използване на Captcha като механизъм за ограничаване на достъпа до документи и/или услуги. Алтернативно, Системата трябва да поддържа "Rate Limiting" и/или "Throttling" съгласно изискванията в т. 7.1.1. от настоящите изисквания. Допуска се използването на Captcha единствено при идентифицирани много последователни опити от предполагаем „бот“.	Задължително	
NF75	<i>Неприложимо</i> Трябва да бъде осигурен бърз и лесен достъп до електронните услуги и те да бъдат промотирани с подходящи навигационни елементи на публичната интернет страница – банери, елементи от главното меню и др.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е текущо действаща и няма действащи електронни услуги и ЕАУ, както и не се предвижда изграждане на нови такива</i>
NF76	Публичните уеб страници на Системата трябва да бъдат проектирани и оптимизирани за ефективно и бързо индексване от търсещи машини с цел популяризиране сред потребителите и по-добра откриваемост при търсене по ключови думи и фрази. При разработката на страниците и при изготвяне на автоматизираните процедури за	Задължително	

	разгръщане на нова версия на Системата трябва да се използват инструменти за минимизиране и оптимизация на размера на изходния код (HTML, JavaScript и пр.) с оглед намаляване обема на файловете и по-бързо зареждане на страниците.		
NF77	Не се допуска използването на HTML Frames, за да не се пречи на оптимизациите за търсещи машини.	Задължително	
NF78	При разработката на публични уеббазирани страници трябва да се използват и да се реализира поддръжка на: ○ Стандартните семантични елементи на HTML5 (HTML Semantic Elements); ○ JSON-LD 1.0 (http://www.w3.org/TR/json-ld/); ○ Open Graph Protocol (http://ogp.me) за осигуряване на поддръжка за качествено споделяне на ресурси в социални мрежи и мобилни приложения.	Задължително	
NF79	В екранните форми на Системата трябва да се използват потребителски бутони с унифициран размер и лесни за разбиране текстове в еднакъв стил.	Задължително	
NF80	Всички текстови елементи от потребителския интерфейс трябва да бъдат визуализирани с шрифтове, които са подходящи за изобразяване на екран и които осигуряват максимална съвместимост и еднакво възпроизвеждане под различни клиентски операционни системи и браузъри. Не се допуска използването на серифни шрифтове (Serif).	Задължително	
NF81	Полета, опции от менюта и командни бутони, които не са разрешени конкретно за ролята на влезлия в системата потребител, не трябва да са достъпни за този потребител. Това не отменя необходимостта от ограничаване на достъпа до бизнес	Задължително	

	логиката на приложението чрез декларативен или програмен подход.		
NF82	Всяка екранна форма трябва да има наименование, което да се изписва в горната част на екранната форма. Наименованията трябва да подсказват на потребителя какво е предназначението на формата.	Задължително	
NF83	Всички търсения трябва да са нечувствителни към малки и главни букви.	Задължително	
NF84	<i>Неприложимо</i> Полетата за пароли трябва задължително да различават малки и главни букви.	Задължително	<i>Неприложимо,</i> Системата е действаща - няма функционалности за пароли, тъй като достъпа се осъществява чрез КЕП
NF85	Неприложимо Полетата за потребителски имена трябва да позволяват използване на имейл адреси като потребителско име, включително да допускат всички символи, регламентирани в RFC 1123, за наименоуването на хостове.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е действаща - няма функционалности за пароли, тъй като достъпа се осъществява чрез КЕП
NF86	Главните и малките букви на въвежданите данни се запазват непроменени, не се допуска Системата да променя капитализацията на данните, въвеждани от потребителите.	Задължително	
NF87	<i>Неприложимо</i> - Системата трябва да позволява въвеждане на данни, съдържащи както български, така и символи на официалните езици на ЕС.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е действаща и е едоезична, тъй като се ползва само от Български публични предприятия.</i>
NF88	Наименованията на полетата следва да са достатъчно описателни, като максимално се доближават до характера на съдържащите се в тях данни.	Задължително	
NF89	Системата трябва да поддържа прекъсване на потребителски сесии при липса на активност. Времето трябва да може да се променя от администратора на системата без промяна в изходния	Задължително	

	код. Настройките за време за прекъсване на неактивни сесии трябва да включват и възможността администраторите да дефинират стилизирана страница с информативно съобщение, към която Системата да пренасочва автоматично браузърите на потребителите в случай на прекъсната сесия.		
NF90	Дългите списъци с резултати трябва да се разделят на номерирани страници с подходящи навигационни елементи за преминаване към предишна, следваща, първа и последна страница, към конкретна страница. Навигационните елементи трябва да са логически обособени и свързани със съответния списък и да се визуализират в началото и в края на HTML контейнера, съдържащ списъка.	Задължително	
NF91	За големите йерархически категоризации трябва да се предвиди възможност за навигация по нива или чрез отложено зареждане (lazy load).	Задължително	
NF92	- Интернет страниците на администрациите трябва отговарят на правилата за институционална идентичност, определени от министъра на електронното управление. Наименованията на домейните и поддомейните, използвани от административните органи за официалните им интернет страници и портали трябва да отговарят на изискванията на чл. 47 от НОИИСРЕАУ. Ако се използват споделени информационни ресурси от ДХЧО за инсталиране на Системата, за публичен достъп в интернет може да се използват поддомейни на egov.bg със следната конвенция: [име на система].egov.bg. Например: iara-iss.egov.bg, strategy.egov.bg и др.	Задължително	

7.2.8.2 Интернационализация

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF93	Системата трябва да може да съхранява и едновременно да визуализира данни и съдържание, което е въведено/генерирано на различни езици.	Задължително	
NF94	Всички софтуерни компоненти на Системата, използваните софтуерни библиотеки и развойни комплекти, приложните сървъри и сървърите за управление на бази данни, елементите от потребителския интерфейс, програмно-приложните интерфейси, web услугите и др. трябва да поддържат стандартно и да са конфигурирани изрично за спазване на минимум Unicode 5.2 стандарт при съхранението и обработката на текстови данни, съответно трябва да се използва само UTF-8 кодиране на текстовите данни.	Задължително	
NF95	Всички публично достъпни потребителски интерфейси следва да поддържат многоезичност, като минимум български и английски език.	Задължително	
NF96	<i>Неприложимо</i> - Публичната част на Системата трябва да бъде разработена и да включва набори с текстове на минимум два официални езика в ЕС, а именно български и английски език. Преводите на английски език трябва да бъдат осъществени професионално, като не се допуска използването на средства за машинен превод без ръчна проверка и корекции от професионални преводачи. Системата е разработена на Български език.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е текущо действаща, разработена единствено за публични предприятия в Република България.
NF97	Версиите на съдържанието на съответните езици трябва да включват всички текстове, които се визуализират във всички елементи на потребителския интерфейс, справките, генерираните от системата електронни	Задължително	

	документи, съобщения, нотификации, имейл съобщения, номенклатурите и таксономиите и др. Данните, които се съхраняват в Системата само на български език, се изписват/визуализират на български език.		
NF98	<i>Неприложимо</i> - Системата трябва да позволява превод на всички многоезични текстове с подходящ потребителски интерфейс, достъпен за администратори на Системата, без промени в изходния код. Модулът за превод на текстове, използвани в Системата, трябва да поддържа и контекстни референции, които да позволяват на администраторите да тестват и да проверяват бързо и лесно направените преводи и тяхната съгласуваност в реалните екрани, страници и документи.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е текущо действаща, разработена единствено за публични предприятия в Република България.
NF99	<i>Неприложимо</i> - Публичната част на Системата трябва да позволява превключване между работните езици на потребителския интерфейс в реално време от профила на потребителя и от подходящ, видим и лесно достъпен навигационен елемент в горната част на всяка страница, който включва не само текст, но и подходяща интернационална икона за съответния език.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е текущо действаща, разработена единствено за публични предприятия в Република България.
NF100	При визуализация на числа трябва да се използва разделител за хиляди (интервал).	Задължително	
NF101	При визуализация на дати и точно време в елементи от потребителския интерфейс в генерирани справки или в електронни документи всички формати за дата и час трябва да са съобразени с избора от потребителя език/локация в настройките на неговия профил: • За България стандартният формат е „DD.MM.YYYY	Задължително	

	HH:MM:SS”, като наличието на време към датата е в зависимост от вида на визуализираната информация и бизнес-смисъла от показването на точно време; Системата трябва да поддържа и всички формати съгласно ISO БДС 8601-2:2019.		
--	---	--	--

7.2.8.3 Изисквания за използваемост на потребителския интерфейс

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF102	Неприложимо Електронните форми за подаване на заявления и за обявяване на обстоятелства трябва да бъдат реализирани с AJAX или с аналогична технология, като по този начин се гарантират следните функционалности: - Контекстна валидация на въвежданите данни на ниво "поле" от форма и контекстни съобщения за грешка/невалидни данни в реално време; - Възможност за избор на стойности от номенклатури чрез търсене в списък по част от дума (autocomplete) и визуализиране на записи, отговарящи на въведеното до момента, без да е необходимо пълните номенклатури да са заредени в браузъра на клиента и потребителят да скролира дълги списъци с повече от 10 стойности.	Задължително	Неприложимо Системата е текущо действаща, разработена единствено за публични предприятия в Република България. В системата няма процеси по подаване на заявления и документи за обявяване за вписване на обстоятелства.
NF103	В електронните форми трябва да бъде реализирана валидация на въвежданите от потребителите данни на ниво "поле" (in-line validation). Валидацията трябва да се извършва в реално време на сървъра, като при успешна валидация данните от съответното	Задължително	

	поле следва да бъдат запазени от сървъра.		
NF104	Системата трябва да гарантира, че въведените, валидираните и запазените от сървъра данни остават достъпни за потребителите дори за процеси, които не са приключили, така че при волно, неволно или автоматично прекъсване на потребителската сесия поради изтичане на периода за допустима липса на активност потребителят да може да продължи съответния процес след повторно влизане в системата, без да загуби въведените до момента данни и прикачените до момента електронни документи.	Задължително	
NF105	Трябва да бъде реализирана възможност за добавяне и редактиране от страна на администраторите на Системата, без да са необходими промени в изходния код, на контекстна помощна информация за: ○ всяка електронна форма или стъпка от процес, за която има отделен екран/форма; ○ всяка група полета за въвеждане на данни (в случаите, в които определени полета от формата са групирани тематично); ○ всяко отделно поле за въвеждане на данни.	Задължително	
NF106	Трябва да бъде разработена контекстна помощна информация за всички процеси, екрани и електронни форми, включително ясни указания за попълване и разяснения за особеностите при попълване на различните групи полета или на отделни полета.	Задължително	
NF107	<i>Неприложимо</i> - Контекстната помощна информация, указанията	Задължително	<i>Неприложимо</i>

	към потребителите и информативните текстове за всяка електронна административна услуга не трябва да съдържат акроними, имена и референции към нормативни документи, които са въведени като обикновен текст (plain-text). Всички акроними, референции към нормативни документи, формуляри, изисквания и др. трябва да бъдат разработени като хипервръзки към съответните актуални версии на нормативни документи и/или към съответния речник/списък с акроними и термини.		<i>Системата е действаща и ползвана от Публичните предприятия и няма електронна административна услуга</i>
NF108	Достъпът на потребителя до контекстната помощна информация трябва да бъде реализиран по унифициран и консистентен начин чрез подходящи навигационни елементи, като например чрез подходящо разположени микро-бутони с икони, разположени до/пред/след етикета на съответния елемент, за който се отнася контекстната помощ, или чрез обработка на "Mouse Hover/Mouse Over" събития.	Задължително	
NF109	При проектирането и реализацията на потребителския интерфейс трябва да се отчете, че той трябва да бъде еднакво използваем и от мобилни устройства (напр. таблети), които не разполагат с мишка, но имат чувствителни на допир екрани.	Задължително	
NF110	Потребителският интерфейс следва да бъде достъпен за хора с увреждания съгласно изискванията на чл. 48, ал. 5 от ЗОП.	Задължително	

7.2.8.4 Изисквания за използваемост в случаи на прекъснати бизнес процеси

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF11 1	Системата трябва да съхранява перманентно всеки започнал процес/процедура по подаване на заявление или обявяване на обстоятелства, текущия му статус и всички въведени данни и прикачени документи дори ако потребителят е прекъснал волно или неволно потребителската си сесия.	Задължително	
NF11 2	<i>Неприложимо</i> - При вход в системата потребителят трябва да получава прегледна и ясна нотификация, че има започнати, но недовършени/ неизпратени/ неподписани заявления, и да бъде подканен да отвори модула за преглед на историята на транзакциите.	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е действаща и ползвана от Публичните предприятия. В системата няма процеси по подаване на заявления, ЕАУ, транзакции.
NF11 3	<i>Неприложимо</i> - Модулът за преглед на историята на транзакциите трябва да поддържа следните функционалности: • Да визуализира списък с историята на подадените заявления, като минимум със следните колони – дата, входящ номер, код на тупа формуляр, подател (име на потребител и имена на физическото лице - подател), статус на заявлението; • Да предлага видни и лесни за използване от потребителите контроли/инструменти: - за филтриране на списъка (от дата до дата, за предефинирани периоди, като "последния един месец", "последната една година"; - сортиране на списъка по всяка от колоните, без това да премахва текущия филтър;	Задължително	<i>Неприложимо</i> Системата е действаща и ползвана от Публичните предприятия. В системата няма процеси по подаване на заявления, ЕАУ, транзакции.

	- свободно търсене по ключови думи по всички колони в списъка и метаданните на прикачените/свързаните документи със заявленията, което да води до динамично филтриране на списъка.		
--	--	--	--

7.2.8.5 Изисквания за проактивно информиране на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF114	<i>Неприложимо</i> - За всички публични интернет страници трябва да бъде реализирана функционалност за публикуване на всяко периодично обновявано съдържание (новини, обявления, обществени поръчки, отворени работни позиции, нормативни документи, отговори по ЗДОИ и др.) в стандартен формат (RSS 2.x, Atom или еквивалент), както и поддържането на публично достъпни статистики за посещаемостта на страницата.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е действаща и ползвана от Публичните предприятия. Системата не е предназначена за публикуване на новини, обявления, ОП, нормативни документи.</i>
NF115	<i>Неприложимо</i> - Системата трябва да поддържа възможност за автоматично генериране на електронни бюлетини, които да се разпращат периодично или при настъпване на събития по електронна поща до регистрираните в Системата потребители, които са заявили или са се съгласили да получават такива бюлетини; Потребителите трябва да имат възможност да настройват предпочитанията през потребителския си профил в Системата.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е действаща и ползвана от Публичните предприятия. Системата не е предназначена за електронни бюлетини.</i>

7.2.9 Системен журнал

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF116	Атрибутите, които трябва да се запазват при всеки запис, трябва да	Задължително	

	включват като минимум следните данни: • дата/час на действието; • модул на системата, в който се извършва действието; • действие; • обект, над който е извършено действието; • допълнителна информация; • IP адрес и браузър на потребителя.		
NF117	По време на работа на системата потребителският журнал трябва да се записва в специализиран компонент, който поддържа много бързо добавяне на записи; този подход се налага, за да не се забавя излишно работата на Системата.	Задължително	
NF118	Специална фоновая задача трябва да акумулира записаните данни и да ги организира в отделна специално предвидена за целта база данни, отделна от работната база данни на системата.	Задължително	
NF119	Данните в специализираната база данни трябва да се архивират и изчистват, като в специализираната база данни трябва да бъде достъпна информация за не повече от 2 месеца назад; при необходимост от информация за предишен период администраторът на системата трябва първо да възстанови архивните данни.	Задължително	
NF120	Трябва да бъде предоставен достъп до системния журнал на органите на реда чрез потребителски или програмен интерфейс; за достъпа трябва да се изисква електронна идентификация.	Задължително	

7.2.10 Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях

Код	Описание	Приложимост	Забележка
-----	----------	-------------	-----------

NF121	Дизайнът на схемата на базата данни (ако има такава) трябва да бъде с максимално ниво на нормализация, освен ако това не би навредило сериозно на производителността.	Задължително	
NF122	Базата данни трябва да може да оперира в клъстер, в определени случаи следва да бъде използван т.нар. sharding.	Задължително	
NF123	Имената на таблиците и колоните трябва да следват унифицирана конвенция.	Задължително	
NF124	Трябва да бъдат създадени индекси по определени колони, така че да се оптимизират най-често използваните заявки; създаването на индекс трябва да е мотивирано и подкрепено със замервания.	Задължително	
NF125	Връзките между таблици трябва да са дефинирани чрез foreign key.	Задължително	
NF126	Периодично трябва да бъде правен анализ на заявките, включително чрез EXPLAIN (при SQL бази данни), и да бъдат предприети мерки за оптимизиране на бавните такива.	Задължително	
NF127	Задължително трябва да се използват транзакции, като нивото на изолация трябва да бъде мотивирано в предадената документация.	Задължително	
NF128	При операции върху много записи (batch) следва да се избягват дългопродължаващи транзакции.	Задължително	
NF129	Заявките трябва да бъдат ограничени в броя записи, които връщат.	Задължително	
NF130	При използване на ORM или на друг слой на абстракция между приложението и базата данни, трябва да се минимизира броят на излишните заявки (т.нар. n+1 selects проблем).	Задължително	
NF131	При използване на нерелационна база данни трябва да се използват по-бързи и компактни протоколи за	Задължително	

	комуникация, ако такива са достъпни.		
NF132	<i>Неприложимо</i> - При обработката на данните да се спазват формализираните описания, които подлежат на задължително унифициране: 1. имена; 2. адрес; 3. единен граждански номер; 4. личен номер на чужденец; 5. ЛН - личен номер (за гражданите на Европейския съюз и техните семейства); 6. единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията; 7. единен идентификационен код (код по БУЛСТАТ); 8. служебен номер по чл. 84, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс; 9. наименование на юридическо лице; 10. телефонни номера; 11. други, определени от министъра на електронното управление.	Задължително	
NF133	<i>Неприложимо</i> - Във връзка с изискванията за оперативна съвместимост, при разработка на Системата да се предвиди: • използването на дефинираните вече обекти в Регистъра на информационните обекти; • вписване на формализирани описания на данните, ако чрез Системата се обработват данни, за които АО е първичен администратор.	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е действаща и АППК не е първичен администратор на данните.</i>

7.2.11 Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМС

С цел достигане на изискваното ниво на сигурност на информацията, в мрежите и информационните системи следва да се предвидят следните изисквания:

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF134	Да бъдат включени адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност, основани на анализ и оценка на риска, с цел да се гарантира, че изискваното ниво на сигурност на информацията, мрежите и информационните системи е заложено още в етапа на разработка и внедряване	Задължително	
NF135	Да се представят анализ и оценка на риска, които да послужат като основа за включването на адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	
NF136	Ненужните портове по протоколи TCP и User Datagram Protocol (UDP) да бъдат забранени чрез адекватно конфигуриране на използваните софтуерни решения, хардуерни устройства и оборудване за защита и контрол на трафика.	Задължително	
NF137	Да се използва отделна, изолирана от другите информационни и комуникационни системи и от интернет, подходящо защитена среда (мрежа, система, софтуер и др.) за целите на администриране на информационните и комуникационните системи и техните компоненти. Тази среда трябва да не се използва за други цели.	Задължително	
NF138	Да се валидират всички входни данни, постъпващи от клиента, включително съдържанието, предоставено от потребителя и съдържанието на брауъра, като headers на препращания и потребителски агент	Задължително	

NF139	Всички данни да бъдат кодирани с HTML, изпращани от клиента и показвани в уеб страница.	Задължително	
NF140	Да се ограничават заявките и по-специално по максимална дължина на съдържанието, максимална дължина на заявката и максимална дължина на заявката по URL.	Задължително	
NF141	Да се конфигурират типът и размерът на headers, които уеб сървърът ще приеме.	Задължително	
NF142	Да се ограничава времетраенето на връзката (connection Timeout) - времето, за което сървърът изчаква всички headers на заявката, преди да я прекъсне, както и минималният брой байтове в секунда при изпращане на отговор на заявка.	Задължително	
NF143	<i>Неприложимо</i> - Да се въведе ограничение на броя неуспешни опити за влизане в системата	Задължително	<i>Неприложимо</i> <i>Системата е действаща и вход в системата се осъществява чрез КЕП</i>
NF144	Да не се допуска извеждането на списък на уеб директориите.	Задължително	
NF145	Бисквитките (cookies) задължително да имат: • флаг за защита (security flag), който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само чрез защитени SSL канали; • флаг HTTP only, който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само от сървъра, а не от скриптовете, от страна на клиента.	Задължително	
NF146	Да се предвидят и предприемат мерки за защита на DNS, като задължително се прилага DNSSEC	Задължително	

	(Domain Name System Security Extensions);		
NF147	По отношение на системните записи (Logs) да бъдат предвидени следните възможности: • в сървъри за приложения, които поддържат критични дейности, сървъри от системната инфраструктура, сървъри от мрежовата инфраструктура, охранителни съоръжения, станции за инженеринг и поддръжка на индустриални системи, мрежово оборудване и работни места на администратори се регистрират автоматично всички събития, които са свързани най-малко с автентикация на потребителите, управление на профилите, правата на достъп, промени в правилата за сигурност и функциониране на информационните и комуникационните системи; • за всяко от тези събития в записите се отбелязва с астрономическото време, когато е настъпило събитието; • да бъде предвидена възможност за синхронизиране на часовниците на компоненти на информационните и комуникационните системи, като се използва протокол NTP V4 (Network Time Protocol, версия 4.0 и следващи), основан на RFC 5905 на IETF от 2010 г., като се осигурява хронометрична детерминация с времевата скала на UTC (Coordinated Universal Time), или аналогичен; • да се предвиди как информацията ще бъде архивирана за срок не по-кратък от дванадесет месеца	Задължително	

8. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

8.1. Дейност „Надграждане на Електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от ППЗПП“

8.1.1. Описание на дейността

Трябва да бъде надградена системата със следните функционалности:

I. Публична част (Външна част):

1. Надграждане на външната част в частта за **нерегистрирани** потребители на функционалностите за:
 - Визуализация на данни и търсене на информация - надграждане на процесите по представяне на данни за публичните предприятия спрямо въведени и подадената от тях информация, чрез филтриране, пренареждане и агрегиране на данните.
2. Надграждане на външната част в частта за **регистрирани** потребители на функционалностите за:
 - Подобряване на процеса при подаване на пакет от документи или част от пакет с документи към отчети от публичните предприятия;
 - подаване на бизнес програми, като например възможност за избор на документ при подаване (възможност за подаване на всички документи едновременно или поотделно);

Исканата функционалност е обвързана с промяната на функционалността описана в II Външна част, т.1.

3. Скриване на финансовите данни, които публичните предприятия да попълват при подаване на документи за бизнес програми.

II. Вътрешна част (административна част):

1. Надграждане на административната част (вътрешната част) на АППК на функционалностите за:
 - Улеснение на процеса при проверка на подадени отчети и бизнес програми;
 - връщане и публикуване на документи и файлове – връщане на отделни пакети документи/файлове (годишен финансов отчет, доклад за дейността) от подадени от публичните предприятия пакети в модули годишни отчети, тримесечни отчети, бизнес програми и др.;
 - визуализиране на отделно подадените документи на едно и също място;
 - удобен изглед на вътрешната част (изглед ориентиран към нуждите на потребителя).
2. Реализиране на нова комплексна справка във вътрешната част за целите на дейностите на АППК, със следните критерии за търсене:
 - Подадени/върнати бизнес програма и отчети, отчети за изпълнение на бизнес програмата;
 - Подадени годишни самооценки, годишни доклади за дейността, годишни финансови отчети, междинни доклади за дейността по тримесечия, междинни финансови отчети по тримесечия;
 - Счетоводни стандарти на дружеството.

3. Обновяване на информацията през Regix на следните полета за Публичните предприятия в административната част на АППК – към момента има изградена интеграция, но ще се подобри процеса по обновяване и представяне за потребители на системата от АППК:
 - ЕИК/БУЛСТАТ;
 - Орган, упражняващ правата на държавата;
 - Правна форма: ЕАД;
 - Седалище и адрес на управление;
 - Членове на органите на управление и контрол;
 - КИД 2008.
4. Въвеждане на нови данни за Публичните предприятия в административната част на АППК :
 - Вид;
 - Категория на предприятието по смисъла на ЗС;
 - Счетоводните стандарти, които предприятието прилага;
 - Капитал;
 - Размер на участието в капитала;
 - Разпределение на капитала.
5. Реализиране на нова функционалност за автоматично известяване на публичното предприятие по електронна поща при връщане на документи.

8.1.2. Изисквания към изпълнение на дейността

Изпълнението на проекта трябва да е съобразено със заложените изисквания в т.6 „Етапи на изпълнение на проекта“ и т.7 „Общи изисквания за информационни системи в държавната администрация“.

8.1.3. Очаквани резултати

- Изготвен и одобрен документ Системен проект;
- Надградена електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия и раздел III от Глава седма на Закона за счетоводството в съответствие с описаните в настоящия документ изисквания и на одобрения Системен проект;
- Надградени вътрешни и външни процеси за потребителите на системата;
- Изготвена от Изпълнителя и предоставена на АППК документация за изпълнените в обхвата на проекта дейности;
- Обучени потребители;
- Осигурена гаранционна поддръжка.

9. ДОКУМЕНТАЦИЯ

9.1. Изисквания към документацията

■ Цялата документация - ръководства за работа, ръководство за администратора, трябва да бъдат налични на български език;

■ Всички документи трябва да бъдат предоставени от Изпълнителя в електронен формат, позволяващ пълнотекстово търсене/търсене по ключови думи и копиране на

части от съдържанието от оригиналните документи във външни документи, за вътрешна употреба на Бенефициера;

- Ръководства на потребителя и администратора за работа;

9.2. Прозрачност и отчетност

Документацията, предоставена от Изпълнителя на АППК, трябва да бъде:

- на български език;
- само в електронен формат, като копирането и редактирането на предоставените документи следва да бъде лесно осъществимо;

9.3. Системен проект

Изпълнителят трябва да дефинира в детайли конкретния обхват на реализация на софтуерната разработка и да документира изискванията към софтуера в детайлна техническа спецификация (системен проект), която ще послужи за пряка изходна база за разработка.

Изготвената детайлна техническа спецификация (системен проект) се представя за одобрение на АППК (Бенефициер). Системният проект подлежи на одобрение от АППК в срок до 5 работни дни, след предоставяне от Изпълнителя. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на АППК, Изпълнителят е длъжен да ги отрази в детайлната техническа спецификация (системен проект) до 10 работни дни.

9.4. Техническа документация

Всички продукти, които ще се доставят, трябва да са със специфична документация, в това число:

- Ръководство за администратора;
- Ръководство на потребителите;

9.5. Протоколи

Изпълнителят трябва да изготвя приемо-предавателни протоколи от изпълнението, съгласно описаното в заявката за възлагане на проекта.

10. РЕЗУЛТАТИ

Очакваните резултати от изпълнението на настоящия проект са следните:

- Изготвен и одобрен документ Системен проект;
- Надградена електронно – информационна система за публичните предприятия съгласно чл. 21 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия и раздел III от Глава седма на Закона за счетоводството в съответствие с описаните в настоящия документ изисквания и на одобрения Системен проект;
- Надградени вътрешни и външни процеси за потребителите на системата;
- Изготвена от Изпълнителя и предоставена на АППК документация за изпълнените в обхвата на проекта дейности;
- Обучени потребители;
- Осигурена гаранционна поддръжка